

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11842, Praga št. 105241.

JUTRO

Izaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 35.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Češkoslovaška in Jugoslavija

V nizu velikih zgodovinskih dogodkov, ki se te dni odigravajo v Evropi, posveča naš narod svoje misli in svojo skrb ne le sebi samemu in svoji bodočnosti, temveč spremlja z globokim občutjem povezanosti in ljubezni tudi napore bratskega češkoslovaškega naroda, da svojo domovino prisposobi novim razmeram. S kolikim razumevanjem spremljajo najširši krogi našega naroda te napore, nam dokazujejo manifestacije simpatije in zvestobe, ki jih v zadnjem času opazujemo pri najrazličnejših prilikah.

»Zvestota za zvestoto!« — to je bilo geslo, pod katerim so se za časa vojne združili Čehoslovaki in Jugoslovenci v habsburški monarhiji k skupni borbi za narodno osvoboditev. Ista misel je zbudila in vodila složne napore Češkoslovaške in Jugoslavije po vojni, da očuvata in utrdita velike pridobitve svobodnega življenja. Tako je 1. 1920 prišlo do prve pogodbe o prijateljstvu in zavezništvu med češkoslovaško republiko in takratno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Iz te pogodbe je vznikla potem Mala antanta. Porajeni iz istega svetovnega požara, zgrajeni na istih ruševinah starega reda v srednji Evropi, ustanovljeni na istih mirovnih pogodbah, sta Češkoslovaška in Jugoslavija povezani z isto usodo. Svoboda ene zahteva svobodo druge in je pogoj za njo. Ako eni izmed obeh grozi nevarnost, niti druga ne more dolgo ostati neogrožena. Od svojega početka Češkoslovaška in Jugoslavija za sebe ne zahtevata ničesar kakor mir. Oni sta najbolj zapadna dela slovanstva v Evropi. Niti ta niti ona se ne udaja kakim panslavističnim fantazijam. Pač pa sta obe nositeljici misli, da imajo tudi slovanski narodi in slovanske države pravico na neodvisno življenje v Evropi. In obe hočeta s svojim delom pokazati konstruktivnost slovanskega rodu v življenju narodov. Zavedata se, pri tem, da druga brez druge tega svojega zgodovinskega poslanstva skoraj izpolniti ne moreta. Iz tega dejstva izvira ogromna dolžnost in težka skupna zgodovinska odgovornost.

Niti Češkoslovaška, niti Jugoslavija od samega svojega postanka nista nikdar vodili politike nekake slovanske ekskluzivnosti. Najboljši dokaz za to je ustanovitev Male antante skupno z Rumunijo in pozneje ustanovitev Balkanske zveze. Ravno Mala antanta je dala Evropi primer najbolj lojalnega mednarodnega sodelovanja. Razvijala se je in izgrajevala v skladu s potrebami obrambe svojih ozemelj in z interesi miru v Evropi. Dobil je svojo posebno mednarodno organizacijo 15. februarja 1933, ko je bila v Ženevi podpisana pogodba o organizaciji Male antante. S tem paktom je zveza Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije postala višja mednarodna edinic, ki pa se ni zaprla v sebe samo, temveč je pustila široko odprta vrata za pristop drugih držav v duhu lojalne organizacije in konsolidacije srednje Evrope. V ženevskem paktu je izrecno rečeno, da so države Male antante podpisale novo pogodbo v izvršni volji, da pojačajo gospodarske vezi z vsemi državami brez razlike, a posebej se z državami srednje Evrope v težnji da očuvajo mir v vseh okoliščinah in da omogočijo evolucijo k definitivni stabilizaciji prilik v srednji Evropi.

Mala antanta je storila vse, kar je le mogla, da zasvoji pogoje za trajno, mirno in lojalno sodelovanje v celni srednji Evropi. Ako ti to ni uspelo, ni njena krivda. V igri mednarodnih interesov so se postavljale Mali antanti na pot težkoče, ki so zadevale sedaj eno, sedaj drugonjenih držav. Danes je na primer Češkoslovaška izpostavljena resnim preizkušnjam. Po svetu se o njej širijo nesmišljene vesti, toda kdor pozna češkoslovaški narod in njegovo državo ve, da ni razloga za pesimizem. Z globokim občudovanjem in spoštovanjem beleži svetovna javnost mir, prisebnost in dostojanstvo, s katerim cela češkoslovaška nacija, njeni javno mnenje in njeni odgovorni činitelji obvladujejo težkoče današnjega položaja s konstruktivnimi ukrepi in pozitivnim delom ter s samozavestjo, ki jo daje prepričanje o pravici in uspehu. Naš narod instinktivno čuti, kako dolžnost solidarnosti z bratsko državo nikdar ni mogla biti večja in jačja, kakor je danes.

S posebno odločnostjo se je češkoslovaška država lotila ureditve svojega manjšinskega prava. Kodificirala bo manjšinsko zakonodajstvo in bo šla v koncesijah napram svojim narodnim manjšinam, zlasti nemški, do skrajnih mej, ki jih postavljajo elementarni državni interesi. To ne zna-

PIČLA BLUMOVA ZMAGA

Dočim je poslanska zbornica odobrila zahtevano finančno pooblastilo vladi, napovedujejo, da jih bo senat odklonil

Pariz, 6. aprila. br. Poslanska zbornica je danes pozno popoldne končala razpravo o finančnih pooblastilih vladi ter je s pičlo večino odobrila vladni predlog. Za pooblastila je glasovalo 311 poslancev, proti 249, dočim se je 42 poslancev, po večini radikalnih socialistov, glasovanja vzdržalo.

Ze nocoj se je sestal finančni odbor senata, da začne razpravljati o finančnih pooblastilih, ki jih je sprejela poslanska zbornica. Plenarna seja bo bržkone šele v petek dopoldne, ker pričakujejo, da bo senatni finančni odbor od zbornice sprejeti zakon docela predelal in ga znatno spremenil, predvsem pa do skrajnosti omejil zahtevano pooblastila z utemeljitvijo, da vodijo k razvrednotenju franka in v inflacijo.

Seja poslanske zbornice je trajala večerj do polnoči in se je danes nadaljevala brez odmora od 9. do 17.30. Kakor včerajšnja,

je bila tudi današnja seja zelo viharna. Neprestano so se vrstili spopadi med levicariji in desničarji, ki so ostro kritizirali vladne predloge in odrekli vladi sposobnost za izvedbo uspešne akcije za ozdravljenje francoskih financ in gospodarstva. Posebno ostro je nastopil proti zahtevam vlade bivši ministrski predsednik in finančni minister Flandin, njegova izvajanja pa sta podprla tudi bivša ministra Pietri in Reynaud. Vsi trije so se zavzemali za sestavo vlade nacionalne unije, v kateri naj bi bile zastopane vse stranke.

Po splošni sodbi je položaj v senatu za vlado zelo kritičen. Smatrajo za docela izključeno, da bi senat odobril od Bluma zahtevano pooblastila. Čeprav so zavzeli radikalni v poslanski zbornici napram vladi zelo lojalno stališče in s svojim nastopom omogočili potrebno večino, je veliko vprašanje, ali bodo radikalni senatorji sledili temu zgledu. Tudi vsi današnji li-

sti izražajo mnenje, da bo v senatu ob koncu tedna zapečaten usoda Blumove vlade ter da bo to zadnja vlada ljudske fronte.

Franciji zopet grozi splošna stavka

Pariz, 6. aprila. o. Franciji grozi zopet splošna stavka. V kovinarski industriji se delodajalci in delavci še vedno niso sporazumeli. Stavka se je včeraj nadaljevala in je delavstvo zasedlo tovarne. Vlada je skušala znova posredovati ter je predlagala industrijem, naj pristanejo na to, da se ukine od prejnjave vlade izdana prepoved zasedbe tovarn. Industriji so to odklonili in se sedaj sploh ne marajo več pogajati z delavstvom, dokler ne zapustijo zasedenih tovarniških objektov. Na drugi strani vztra-

je delavstvo na svojem stališču in zahteva kljub zasedenim tovarnam pogajanja. V kovinarski industriji se je stavka v zadnjih dneh celo razširila in stavka sedaj že 45.000 delavcev. Zaradi poostitve notranje političnega položaja in nevarnosti, da pade Blumova vlada, je pričelo delavstvo močno agitirati, naj bi se stavka spremenila v splošni stavkovni pokret. Najhujša je delavska agitacija v Reynautovih avtomobilskih tovarnah in vse kaže, da se bo delavstvo teh tovarn že jutri ali v najkrajšem času pridružilo stavkojočim, tako da bo njihovo število naraslo že nad 100.000. Rezen že prej stavkojočih delavcev je v zadnjih dneh pričelo stavkati delavstvo v nadaljnjih 8 tovarnah, tako da se je dosegel povečalo število stavkojočih delavcev za okrog 10.000.

Nenadoma je včeraj izbruhnila stavka tudi med gradbenim delavstvom. Stavkovni pokret v gradbeni industriji se je razširil že nad 25.000 ljudi. davi so pričeli stavkati tudi javnim zasebnim soferji v Parizu in drugih krajih. Pariz je trenutno zopet brez avtomobilskega prometa. Pariški listi so danes zelo v skrbeh zaradi povesem resnih napovedi splošne delavske stavke v Franciji.

Bitka za mesto Sučov traja že 18 dni

Junaška kitajska obramba — Kočljiv položaj Japoncev v Kiangsuju

Šanghaj, 6. aprila. o. Velika bitka za strateško važno mesto Sučov v severozapadnem delu pokrajine Kiangsu traja že 18 dni. V borbah je padlo na deset tisoč ljudi, bitka pa je še neodločena. Japonci vojni minister je izdal povelje naj se vse razpoložljive sile pošljejo na to fronto, da bo mogoč prodor proti Fusianju.

Ob Velikem kanalu je položaj zelo zapleten. Južni del prekopa je popolnoma v oblasti Kitajcev, ob severnem delu pa so Kitajci gospodarji zapadnega brega. Na vzhodnem bregu je japonska vojska sicer v premoči, pa se mora boriti z nešteti manjšimi oddelki kitajskih četnikov za neposrednim zaledem fronte. Ti oddelki štejejo skupno okrog 250.000 ljudi in onemogočajo Japoncem sleherno koncentracijo njihovih sil, po kateri bi japonsko poveljstvo rado s frontalnim napadom prodrlo močno kitajsko fronto in zavzelo v bližini mesta Hvangčov del transverzalne železniške proge po kateri bi lahko potem od zapada udarilo proti Sučovu. Po japonskih poročilih se zmagas nagiba na japonsko stran, po kitajskih poročilih pa je položaj docela nasproten.

Po vesteh iz kitajskih virov se je danes razvila nova borba za Tajerčuang, kjer je bila japonska vojska prisiljena umakniti se iz severnih delov mesta. V zadnjih dneh je bilo mesto zaradi silnega obstreljevanja porušeno skoraj do tal. Japonci, ki so doslej obkoljevali mesto, so v izredno težavnem položaju. Vse zveze z zaledjem so pretrgane, tako da jih morejo oskrbovati s strelivom in živežem samo še letala Kitajski četniki so v bližini Velikega kanala zadeli več transportov z vojaškimi potrebščinami za japonsko vojsko, 600 vagonov streiva in živeža pa so razstrelili. Kitajska letala so tudi onemogočila koncentracijo po možnosti japonske vojske vzdolž proge Tien cin-Pukov severno od Sučova.

Večjo aktivnost so pričeli razvijati v zadnjih dneh japonski hidroplani. Ob gor njem delu lanceja so razdejali več kitajskih letališč in hangarjev, predvsem letališče v Linghiju v pokrajini Fukienu. Hu do so bombardirali luko Amoj, nadalje mesto Sitong ob prog Hnkvov-Kanton in še nekatere druge pomembnejše kraje.

Tokio, 6. aprila. o. Listi poročajo, da so Japonci zavzeli sredi Tajerčuang ter potisnili Kitajce na drugo stran stare struge Rumene reke. Sedaj bo japonska vojska s koncentričnim napadom skušala zavzeti še Sučov, važno križišče prog Tien cin-Pukov in transverzalne proge Hajčov-Singan. Če ji to uspe, bodo v kratkem v

Uspešna akcija kitajskih četnikov

Nanking, 6. aprila. br. Kitajski četniki so izvršili danes svoj prvi udar. V ranh jutranjih urah so vdrl v luko Cifu ter napadli tamošnjo japonsko posadko. Razvila se je krvava bitka, v katero sta poslela japonska vojna mornarica in japonsko letalstvo. Boji so trajali vse dopoldne. Kitajski četniki so potopili eno japonsko vojno ladjo, razdejali vse naprave in luki ter razstrelili vsa vojaška skladišča. Japonci so razen tega imeli strašne izgube. Kitajski četniki so se šele umaknili, ko so Japonci dobili znatna ojačenja.

Velike japonske izgube

London, 6. aprila. AA. Po uradni brzojavki, ki jo je kitajsko poslanstvo prejelo iz Hankova, trdijo kitajski vojaške oblasti, da je od julija 1937, do marca 1938 padlo ali pa bilo ranjenih na kitajskih bojiščih naz. 300.000 Japoncev.

Nezadovoljiv ruski odgovor na japonski protest

Tokio, 6. aprila. o. Agencija Domej poroča, da japonska vlada ni prejela zadovoljivega odgovora iz Rusije na zadnjo japonsko protestno noto zaradi ruske pomoči Kitajcem. Japonska vlada je zaradi tega poslala v Moskvo nov protest, kateremu je priložila tudi dokumente o ruski pomoči Kitajcem. V svoji drugi noti zahteva Japonska, naj Rusija takoj preneha podpirati Kitajce, ker bo drugače Japonska prisiljena poslužiti se drugačnih sredstev za svojo obrambo.

Američani odkupili kitajske vladne ladje

Hongkong, 6. aprila. AA. Izvršena je bila največja finančna transakcija, kar jih pozna kitajska zgodovina. Ameriški finančnik in bivši diplomatski zastopnik v Tien cinu William Hunt, je izjavil, da je kupil vse imetje paroplovne družbe, ki pripada kitajski vladi in šteje 44 ladij. Nadalje je odkupil tobačno družbo Naniang z vsemi njenimi podjetji in z vso njeno lastno. Ustanovila se je nova britansko-ameriška družba, registrirana v Delaware, ki bo v bodoče vodila oba podjetji.

kulturnem razvoju Evrope in vsega človeštva.

Ko tako gledamo, kaj je češkoslovaška republika v prvih 20 letih vse storila in kako je zlasti slovaški del naroda iz teme in primitivnosti ponižujočega suženstva pripeljala na višine bogatstva, kulturnega ter srečnejšega socialnega in gospodarskega življenja, se moramo zgroziti, ko beremo, kaj v sedanjih težavnih časih dela slovaška stranka pod vodstvom Andreja Hinka v svoji fanatični zaslepljenosti. V samem slovaškem narodu se je vzbudil proti herostratičnim podvigom te stranke, ki hoče govoriti v imenu Slovkov, pa tudi formalno predstavlja le njihovo manjšino, zdrav in uspešen odpor, ki ga tudi jugoslovenska javnost beleži z iskrenim zadovoljstvom. Mi dobro vemo, da vse kar krepi češkoslovaško državo, srednjo krepi tudi nas. Iz instinktivne občutja da je solidarnost Češkoslovaške in Jugoslavije imperativni zakon našega lastnega svobodnega obstanka so porojeni tudi izrazi ljubezni in simpatije ki jih naš narod pri malih in velikih prilikah v teh dneh pošilja gori v zlato Prago.

Anglija in sporazum z Italijo

Sporazum bo sklenjen še pred Veliko nočjo, uveljavljen pa bo po umiku italijanskih prostovoljcev iz Španije

London, 6. aprila. h. Angleška vlada je imela danes svojo redno sejo, na kateri so proučili osnutek angleško-italijanskega sporazuma. Vlada je sklenila razne izpremembe predloženega osnutka in so bila tozadevna navodila takoj sporočena angleškemu poslaniku v Rimu lordu Perthu. V Londonu računajo, da bo sporazum sklenjen še pred velikonočnimi prazniki, in veljavo pa bo stopil, ko bo Italija umaknila svoje čete iz Španije. Ni še znano, ali zahteva Anglija tudi umik italijanskih svetovalcev generala Franca in tehničnih strokovnjakov, ki sodelujejo pri organizaciji uprave na španskem ozemlju, ki je pod oblastjo generala Franca. Vprašanje italijanske intervencije v Španiji bo še pred velikonoč-

nimi parlamentarnimi počitnicami ponovno predmet razprave v angleški spodnji zbornici. V uradnih krogih ponovno svare pred netočnimi vestmi o vsebini italijansko-angleškega sporazuma, ki se pojavljajo v tisku.

Vlada je na svoji današnji seji obravnavala tudi notranjopolitični položaj, do odločitve pa ni prišlo, ker hoče Chamberlain počakati na izid dopolnilnih volitev, ki so te dni v raznih pokrajinah Anglije.

Vlada je nadalje razpravljala tudi o pozivu, ki ga je poslala španska republikanska vlada Angliji in Franciji ter je sklenila, da ostane Anglija zvesta politiki nevmešavanja, kakor jo je obrazložil min. predsednik Chamberlain v spodnji zbornici.

Krofta za poglobitev podunavskega sodelovanja

Bukarešta, 6. aprila. b. Zunanji minister dr. Krofta je dovolil posebnemu poročevalcu rumunskega lista »Cuventul« razgovor, v katerem je poudaril med drugim: Vseled priključitve Avstrije k Nemčiji bo v srednji Evropi odslej nemški politični in gospodarski vpliv zelo močan. Vse srednjeevropske države, predvsem pa Češkoslovaška, bodo morale odslej izpolniti nove dolžnosti ter zlasti poskrbeti za zavarovanje svojih interesov z narodno obrambo in mirno ter koristno ureditvijo odnosov z Nemčijo.

Manjšine v CSR uživajo večje pravice in svobostine kakor manjšine v katerikoli državi. Sicer se še vedno pritožujejo, toda praška vlada se trudi, da odstrani vse upravičene vzroke pritožb. Sožitje z manjšinami bi se moglo čisto v redu razvijati, ako bi ne bilo pod vplivom akcij iz sosednih držav. Navzlic temu upamo, da bomo naš manjšinski problem uspešno rešili. Nastop narodnega socializma v Nemčiji je položaj nemških aktivističnih strank v CSR zelo oslabil in nemška intervencija v Avstriji je ta proces le še pospešila. Seveda pa je sodelovanje praške vlade s sedetskimi Nemci iskreno zaželeno. Ker ni Henleinova stranka prevzela v svoj program niti porušanja niti razkosanja države, lahko pričakujemo, da se bo s trezno in preudarno akcijo z obeh strani posrečilo pripraviti ugodna tla za sodelovanje Henleinove stranke z vlado.

Neposredna udeležba močne Nemčije na razvoju v srednji Evropi bi lahko opogumila države Male antante, da svoje politično in gospodarsko sodelovanje le še bolj okrepijo in razvijejo, ne da bi morale zaradi tega voditi morda protinemško politiko.

Nemški socialisti za sodelovanje z vlado

Praga, 6. aprila. b. Včeraj smo na kratko zabeležili predloge, ki jih je v imenu češke in nemške socialno demokratske stranke etavil v parlament posl. Jakseh. ko je znova poudaril odločno voljo nemške socialne demokracije, da sodeluje z vlado v skupnih naporih za ohranitev republike. Jakseh je zlasti krepko poudaril, da govori v imenu 300.000 nemških socialno-demokratskih delavcev ki nečelo, da bi propadla stavba, v kateri žive skupno s Čehi in Slovaki ter je izjavil: Trudili se bomo, da bo ta hiša prijet dom za vse prebivalce republike brez razlike narodnosti. Zato hočemo etati v prvih vrstah v borbi za sporazum med enakopravnimi narodi. Seveda bi pa bilo napačno, ako bi sedaj vse svoje sile posvetili samo reševanju narodnopolitičnih problemov, ne pa tudi gospodarskih in socialnih. kajti trajni narodni mir je mogoč samo na osnovi gospodarskega procvita. Da se dosežejo ti nameni na nemški socialni demokrati nečelo zanestiti vlade ker se alej ko prej etitue za vladno stranko o pozitivnim notranjopolitičnim programom. Oh koncu svojega go vora je naslovil posl. Jakseh vroč poziv na henleinovce, naj z vsemi svojimi močmi tuji sami pripomorejo k pozitivni rešitvi nemškega problema v republiki. Jakseche izja-

ve eo henleinovski poslanci poslušali proti dasedanim občajem popolnoma mirno in brez mirkljov.

Pogajanja med vlado in henleinovci

Praga, 6. aprila. b. Organ vladne agrarne stranke »Venkov« napoveduje po informacijah iz zanesljivega vira naslednje točke kot predmet pogajanj med vlado in sudetskimi Nemci: 1. Izvedba občinskih volitev, najbrž v etapah. 2. Svobodnen uvoz knjig in časopisov, ki naj bi veljal tudi za nemške liste v CSR, ki sedaj ne smejo v Nemčijo. 3. Amnestija, ki bi prišla v poštev za okoli 900 oseb. 4. Šolska avtonomija, ki je praktično že toliko izvedena, da bi ne mogla več povzročati velikih težkoč. 5. Vprašanje samouprave, ki zahteva posebne pouditve zaradi pomešanosti nemškega in češkega življa v večini okrožij, kjer prebivajo sudetski Nemci. 6. Vprašanje novih jezikovnih ukrepov, ki ga postavljajo bolj s praktične kakor načelne strani Nemci sami.

List pripominja končno, da bodo v novem manjšinskem statutu, ki ga je napovedal dr. Hodža, zbrani ne le vsi dosedanj manjšinski predpisi, temveč tudi vse nove določbe, glede katerih bi se lahko dosegel sporazum.

Gospodarske posledice anšlusa za CSR

Praga, 6. aprila. h. V proračunskem odboru poslanske zbornice je podal danes finančni minister dr. Kalfus daljši eks-pozé o finančnem položaju češkoslovaške republike. O gospodarskih posledicah priključitve Avstrije k Nemčiji je dr. Kalfus med drugim izjavil: V zadnjem času so se v nekaterih gospodarskih krogih pojavili dvomi o tem, kakšne gospodarske posledice bo imela priključitev Avstrije k Nemčiji za Češkoslovaško. Danes se že lahko reče, da posledice za češkoslovaško gospodarstvo ne bodo imele kritičnega vpliva. Gospodarski razvoj v CSR sloni v zadnjem času na naslednjih osnovah: 1. Cenen kredit in red v denarništvu. 2. javne investicije, zlasti investicije za državno obrambo, 3. izboljšanje možnosti za izvoz. Glede prvih dveh osnov ni nastala nikaka sprememba. Kar pa se tiče izvoza, se lahko pričakuje, da bodo tudi po priključitvi Avstrije k Nemčiji ostali trgovinski odnosi s tema dvema državama nespremenjeni. Na to kažejo tudi razne izjave merodajnih nemških činiteljev, da stremi Nemčija po ohranitvi in celo po poglobitvi meddržavnih gospodarskih odnosov. Sprito naše gospodarske strukture bo naravno taka politika našla velik odmev tudi pri nas. Tudi, če bi prišlo do delne omejitve dosedanjih gospodarskih odnosov z bivšo Avstrijo, bo dolžnost češkoslovaškega gospodarstva, da polše nadomestilo na drugih trgih, kakor se je to že zgodilo na primer s sklenitvijo dalekosežne trgovinske pogodbe z Zedinjenimi državami.

Dr. Innitzer pri papežu

**Sižno zanimanje za rimski obisk dunajskega nadškofa
Važna Reuterjeva informacija**

Vatikan, 6. aprila. a. Dunajski nadškof kardinal Innitzer je včeraj prišel v Rim, kamor je bil službeno poklican. Takoj po svojem prihodu se je sestel z državnim tajnikom kardinalom Pacelli. Razgovorjal sta se nad eno uro. Nato se je kardinal Innitzer odpravil v spremstvo msgr. Hudala v samostan Santa Maria dell'Anima, kjer je prenočil. Danes dopoldne je prišel zopet v Vatikan in se najprej drugič sestel s kardinalom Pacelli. Razgovorjal sta se zopet celo uro, potem pa je dr. Innitzer sprejel papeža Pij v posebni avdienci. Splošno pozornost je vzbudilo, da je papež kmalu poklical k razgovoru tudi državnega tajnika kardinala Pacellija, čeprav je običaj, da avdienco kardinala in škofov pri papežu ne prisostvuje nihče drugi. Posvetovanje papeža z državnim tajnikom in s kardinalom Innitzerjem je trajalo pet četrt ure.

Vatikanski krogi so glede Innitzerjevega obiska in njegovih razgovorov s papežem in kardinalom Pacelli skrajno rezervirani in izjavljajo le, da gre za velevažne zadeve. Razumljivo pa je, da vlada v vsej politični javnosti Rima za obisk dunajskega nadškofa in njegove konference izredno zanimanje.

Danes popoldne je kardinal Innitzer odpotoval nazaj na Dunaj.

Rim, 6. aprila. br. Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« objavljata danes poldnevno kratko izjavo dunajskega nadškofa kardinala Innitzerja. Izjava pravi, da avstrijski škofje s svojo spomenico z dne 18. marca, s katero so se izrekli za novi režim v Avstriji, v ničemer niso škodovali interesom katoliške cerkve. Njihova poslanica je imela samo namen razčistiti položaj in omogočiti sporazum. Dalje pravi izjava, da avstrijski škofje pričakujejo, da bo ostal dosedanj avstrijski konkordat v veljavi tudi v bodoče in da se bodo tudi v bodoče spoštovali pravice cerkve do vzgoje mladine.

»Osservatore Romano« pristavlja k izjavi kardinala Innitzerja pripombo: »Objavljamo to izjavo, da odstranimo v javnosti nesporazume, ki so nastali ponekod zaradi poslanice avstrijskih škofov.«

London, 6. aprila. a. Reuter razširja obširna poročila o bivanju dunajskega nadškofa dr. Innitzerja v Rimu in o njegovih posvetovanjih v Vatikanu. Posebno važnost polaga na okoliščino, da je kardinalovi avdienci pri papežu prisostvoval tudi vatikanski državni tajnik kardinal Pacelli. Končno belci Reuter rimske informacije, da je Innitzerjev obisk v zvezi z novim poizkusom za pomirjenje med nemško vlado in Vatikanom.

Beležke

Izmišljene govore

Kr. banska uprava objavlja: Kraljevska banska uprava v Ljubljani ima informacije, da se ponekod širijo vesti, češ da so jugoslovanske oblasti v zadnjem času zapile voč Nemcev iz Maribora in okolice. Te vesti so neresnične in izmišljene.

Koroški Slovenci

v Veliki Nemčiji

»Völkischer Beobachter« popisuje sprejem kancelarja Hitlerja v Celovcu. Med drugim pravi:

»Pred odhodom na zborišče je voditelj še enkrat stopil na balkon, da pozdravi desettisočglavo množico. Že dolge dni sem pozivajo vsi koroški listi prebivalstvo naj odda svoj »da« voditelju velike Nemčije. Tudi celovški slovenski list, ki je izšel v pomnoženi izdaji, poziva manjšinsko prebivalstvo, naj glasuje z »da« pri ljudskem glasovanju. Tudi državljani slovenske narodnosti so prišli na zborovanje z istim navdušenjem, kakor nemški Avstrijci. Saj se zavedajo, da jih bo ščitil tretji raj, ki je v prijateljstvu s sosedom jugoslovensko državo.«

Informacije

„Slovenskega doma“

»Slovenčev« opoldanska izdaja poroča, da se bo narodna skupščina sestala še ta mesec in razpravljala o raznih interpelacijah. Po nadaljnjih informacijah istega lista bodo »naslednje seje sredi meseca maja, ko bo skupščina razpravljala o invalidskem zakonu. Nato pa pridejo na red novi politični zakoni, predvsem oni o volitvah narodnih poslancev, o zborovanjih in združevanju. Načrti so že izdelani in jih bo v kratkem proučil ministrski svet, nakar jih bo sprejela tudi skupščina.«

Tako »Slovenski dom« odgovornost za to novico prepušča njemu. Ugotavljamo samo, da ni v njej govora o spremembi tiskovnega zakona in da narodna skupščina ne bo imela prilike razpravljati in sklepati o političnih zakonih, temveč bo samo lahko izvolila odbor, ki bo proučil načrte, dočim bodo zakoni uveljavljeni v smislu pooblastila v finančnem zakonu brez razprave in sklepanja v plenumu narodne skupščine in senata.

Informacije o posvetovanjih združene opozicije

Poročali smo že o seji delovnega odbora združene opozicije, ki je bila v torek v Beogradu. Po seji je zemljoradniški voditelj Joca Jovanović rekel novinarjem, da so razpravljali o političnem položaju in o tekočih poslih. V enakem smislu so odgovarjali poročevalcem listov tudi drugi udeleženci posvetovanja. O sestanku ni bil izdan noben komuniké.

Poročilo o seji delovnega odbora pristavlja včerajšnje »Vreme« k svoji informaciji, da so na seji razpravljali tudi o izključitvi nekaterih odličnih članov beograjskega opozicijskega kruga, zlasti dr. Ribarja in dr. Dragoljuba Jovanovića. Njima in njunim tovarišem očitovali, kakor pravi »Vreme«, da znašajo s svojim levitstvom zmedo in nedisciplino med pristaje združene opozicije. »Vreme« trdi, da je njihova izključitev iz združene opozicije že sklenjena stvar.

Kakor nam zvečer iz Beograda poročajo, se je seja opozicijskega delovnega odbora nadaljevala tudi včeraj. Zvečer sta se za grebška delegata zopet odpeljala.

Besede „Samouprave“

Glavni organ JRZ »Samouprava« se pritožuje, da se v nekaterih pokrajnah naše države zanaša politika celo v institucije in društva, kjer ni nobene potrebe po njej. »Kajti če se politika zanaša v združnost, potem mora utrpeti zadružna misel težko in nepopravljivo škodo, ki je lahko kar usodna.«

»Samouprava« dalje zahteva, da se »politika ne sme zanašati v narodno pravo, v umetnost, v narodno gospodarstvo itd. Iz vseh teh področij bi se morala politika povsem izključiti in tako onemogočiti ustvarjanje škodljive psihoze, ki škoduje vsakemu ustvarjalnemu in koristnemu delu. Sploh ne smemo biti v politiki ekskluzivni, ker povzroča to samo težke in neprijetne posledice, ki niso koristne niti posameznikom, niti skupnosti. Prvi pogoj za vodstvo politike in uspešno politično in javno delo sta objektivnost in strpnost. Slednje ima pravico izpovedovati svoje prepričanje, če računava z razpoloženjem, prepričanjem in pravicami svojih sodržavljakov. Z nasiljem in pritiskom se ne morejo pridobivati pristajši, še manj pa izvajati ideje v delo. Nasilje v politiki se vedno maščuje nad tistim, ki ga izvaja. Povrh pa ima še škodljive posledice za ves razvoj političnega življenja.«

Svoja lepa razmišljanja zaključuje »Samouprava« s pritožbo, da so »na žalost med nami politične stranke in skupine, ki prenašajo svojo politično akcijo tudi v gospodarske, prosvetne, socialne, humane in strokovne organizacije, s čimer jim samo škodujejo. Na ta način jih le prečesto kompromitirajo v očeh naroda.«

Glavno glasilo JRZ o poročanju „Hrv. dnevnika“

»Samouprava« bere ostre levite »Hrvatskemu dnevniku« zavoljo načina njegovega poročanja o raznih dogodkih v državi. Tako mu zamerja, da je poročal »o zadnji nedeljski nogometni tekmi med Jugoslavijo in Poljsko tako kakor bi se igrala med Liberijo in Kolumbijo. Poročilo je naslovljeno: »Reprezentanca tekma proti Poljski v Beogradu. Končala se z zmago državne reprezentance nad Poljsko.«

Glavni organ JRZ z ogorčenjem ugotavlja, da se »v celem poročilu, ki je dva stolpca dolgo, nikjer ne omenja kdo je prav za prav igral s Poljski. Storjena je bila samo ena velika koncesija, da je bilo poročilo datirano iz Beograda in ne iz Zemuna, kakor ima sicer »Hrvatski dnevnik« navado. »Hrvatski dnevnik« tudi ni smatral za potrebno, da vsaj z eno vrsto obvesti svoje čitatelje o krstu nove torpedovke »Zagreb«.

Iz tabora dr. Mačka

Pred tedni so začeli hrvatski frankovci izdajati kot svoje glasilo tednik »Nezavisnost«. Izdajanje lastnega glasila so utemeljevali z očitkom, da je vodstvo MSS z

Boji pred Tortoso

Francova vojska je sicer prodrla do mesta, vendar pa so republikanci njen napad odbili

Barcelona, 6. aprila. br. Vojsko ministarstvo je izdalo poročilo, v katerem demantira vesti o padcu Tortose. Res je sicer, da so frankovci, včeraj prodrli do Tortose, in skušali vdreti v mesto, toda po hudih borbah je bil napad odbit in so se morali frankovci umakniti 5 km daleč nazaj. Republikanci so poslali na to fronto vse razpoložljive čete, ki jim je uspelo ustaviti nadaljnje prodiranje frankovcev. Pred Tortoso in vzdolž vse fronte do Pirenejev so se republikanske čete utaborile na močno utrjenih postojankah, odkoder obstreljujejo sedaj postojanke republikancev. Ocenjujejo, da se bo v popolnem zastoju.

Pariz, 6. aprila. o. Po poročilih francoskih vojaških dopisnikov je republikansko vrhovno poveljstvo poslalo na fronto pri Tortosi vse razpoložljive sile. Iz Valencije je bilo poslanih v zadnjih dveh dneh več oddelkov najboljšega vojsništva. Gorovje na severozapadu od Tortose in vseh bližnjih mest na sredozemski obali je poslednja naravna trdnjava, ob kateri lahko republikanci še zadržijo nacionaliste, da ne prodrjo do obale in razdelijo republikansko Španijo v dva dela, kar bi v resnici pomenilo propast španske republikanske stvari. V gorah jugovzhodno od Gandese so se razvile srdite borbe, ki trajajo sedaj že dva dni. Doslej je republikancem uspelo zadržati nacionaliste ob severozapadnem vzhodu gorovja Espine, ki obdaja Tortoso v polkrogu.

Barcelona prosi Francijo in Anglijo za pomoč

Pariz, 6. aprila. br. Španski poslanik v Parizu je objavil danes besedilo note, ki jo je poslala španska republikanska vlada francoski in angleški vladi. V njej naglašata španska vlada, da smatra sprico resnosti vojaškega položaja, ki ga ne želi prikrivati, za svojo dolžnost, apelirati na vest Francije in Anglije, naj prenehata s politiko nevmešavanja, ker predstavlja resno nevarnost in krivico napram Španiji sprico dejstva, da izjavljata do politiko samo Francija in Anglija, dočim jo države, ki podpirajo generala Franca, notorično kršijo, kar tudi same priznavajo in o čemer ne more dvomiti noben resen politik. Francoska vlada bo ta apel španske vlade proučila in jutrišnji izrečni seji, angleška vlada pa je že danes zavzela svoje stališče in obvestila špansko vlado, da o spremembi angleške politike nevmešavanja v španske zadeve ne more biti govora.

Republikanska vojska še vedno vzdržuje zvezo med Barcelono in Valencijo in je tudi mesto Tortosa še v njeni posesti

Nacionalistom je ponoči sicer uspelo zavzeti nekaj važnih gorskih postojank, vendar s tem bitke še niso odločili zase.

Operacije v Kataloniji ustavljene

Salamanca, 6. aprila. br. Glavni stan generala Franca objavlja, da so operacije na katalonski fronti ustavljene, da bi se čete po širitenski ofenzivi nekoliko odpočile. Na gvadalahajski fronti so bili odbiti napadi republikancev, ki skušajo na ta način razbremeniti katalonsko fronto.

Barcelona, 6. aprila. br. Danes na frontah ni bilo važnejših dogodkov. Ob Ebru so republikanske čete zboljšale svoje postojanke ter so z dobro nameščenim topništvom prizadele sovražniku velike izgube. Ofenziva frankovcev je očitno že končana in ni dosegla zaželenega uspeha. Republikanske čete so severno od Gvadalahaje izvršile napad ter so zavzele Ildero in še dve drugi strateško zelo važni postojanki ter prizadele sovražniku obnem hude izgube.

Nova Negrinova vlada

Barcelona, 6. aprila. a. V rekonstruirani Negrinovi vladi je prevzel vojni portfelj predsednik vlade Negrin sam, zunanje ministarstvo pa bo vodil bivši zunanji minister Alvarez del Vayo. Dosedanji vojni minister Prieto je izpadel iz vlade, baskovski nacionalist Irujo pa je postal minister brez portfelja.

Nova vlada je objavila proglaš na narod, v katerem izreka priznanje vojakom, ki se bore na fronti in poudarja, da je treba z vsemi silami nadaljevati borbo za neodvisnost Španije.

Franco za ukinitve katalonske avtonomije

Burgos, 6. aprila. o. Francova vlada je imela sejo, na kateri je general Franco podrobno poročal o položaju na frontah, zlasti o prodoru v Kataloniji. Očrtal je podrobno namene sedanjega ofenzivne v vzhodni Španiji in napovedal bližnji konec držav-

dr. Mačkom na čelu v svoji politiki premalo odločno, oni pa da hočejo zagovarjati bolj radikalno politično taktiko.

O »Nezavisnosti« razpravljajo včerajšnji »Obzor«. Očita ji, da sistematično išče in poglablja politična in osebna nasprotstva v hrvatskem narodnem življenju. Zlasti zamerja »Obzor« svojemu novemu političnemu konkurentu njegovo dokazovanje, da Stjepan Radić ni bil politični učenec Ante Starčevića, temveč škofa Strossmayerja. Zato ga svari, za enkrat še zelo očetovsko, naj preneha s takim zanašanjem zmene v tabor dr. Mačka.

Glavni odbor bivše SDS

Za nedeljo, 10. t. m., je sklicana v Zagrebu seja širšega glavnega odbora bivše SDS. Kakor poroča »Vreme«, je bilo za sejo razposlanih 110 vabil. Isti list pravi, da še ni gotovo, ali bo seji prisostvoval strankin predsednik Adam Pribičević, ki se mudi v Vučitrnu.

Sestanek poslancev in senatorjev JRZ v Zagrebu

V torek so se v Zagrebu sestali poslanci in senatorji JRZ iz savske banovine. Predsedoval je finančni minister Dušan Letica. ki je predsednik banovinskega odbora JRZ za sasko banovino Prisoten je bil tudi minister za telesno vzgojo dr. Miletić. O dnevnem redu konference listi ne poročajo ničesar.

Barcelona zahteva vrnitev zlata iz Francije

Pariz, 6. aprila. o. Barcelonska vlada je zahtevala od Francoske banke, naj ji da na razpolago milijardni depozit v zlatu, ki ga je založila l. 1931 kot jamstvo za posojila, ki so ji bila tedaj podeljena. S tem zlatom hoče pokriti stroške za nabavo vojaških potrebščin, da bi mogla nadaljevati borbo proti nacionalistom. Zunanje ministarstvo in guverner Francoske banke sta proti tej transakciji, ker smatrata, da bo republikanski režim v Španiji v doglednem času propadel, da bo nato to vprašanje odpadlo in denar ostal v Parizu. V nasprotnem primeru bi lahko nacionalisti odklonili odplačevanje republikanskih dolgov.

Smrt generala Cabanellasa

Pariz, 6. aprila. o. Iz Madrida poročajo, da je v tamkašnjih zaporih umrl v pretekli noči nacionalistični general Virginio Cabanellas, ki so ga republikanci lani ujeli.

Smrt

srbskega zastavstvenika

Beograd, 6. aprila. p. Davi je v Beogradu nenadoma umrl znani znanstvenik dr. Zivan Spasojević, profesor na beograjski pravni fakulteti.

Iz prometne službe

Beograd, 6. aprila. p. Železniški kontrolor Ciril Obreza je premeščen iz Subotice v železniško delavnico v Mariboru.

Požar v Pesniški dolini

Maribor, 6. aprila. Okrog 13. je začelo gori na posestvu Vinka Kranjca v Viniki vasi št. 1, občina Podkorena pri Sv. Marjeti. V svinjskem hlevu so stražili svinjo, ki je skotila mladiče; v trenutku, ko ni bilo nikogar poleg, je po nesrečnem naključju padla petrolejska svetilka s trama na slamo, ki se je vnela ter se je ogenj na mah razširil na ves hlev, od tu pa na gospodarski in stanovanjski poslopje. Pesniškim in mariborskim gasilcem, ki so bili pozvani na pomoč, je bilo delo zelo oteženo, ker so morali črpati vodo v oddaljenosti 700 metrov. Po gurnem gašenju se jim je posrečilo ogenj omejiti, vendar pa je uničil hlev, gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Njegova žrtev je postalo tudi 13 prašičev, vse gospodarsko orodje, krma, dočim so ostalo živino in del pohištva rešili.

Tragična smrt

brezposelnega vrtnarja

Snoč okrog pol 7. se je pred Lovišnovo gostilno v Gradišču nenadoma zgrudil na hodniku vrtnar Jože Hočevar. Bližnji stražnik mu je takoj priskočil na pomoč, ko pa je spoznal njegov položaj, je naglo poklical reševalce. Hočevar je bil še živ, preden pa je prhitel avto iz Mestnega doma, je izdihnil. Zadel ga je kap. Hočevar je bil star 60 let in doma iz Rodne pri Trebnjem na Dolenjskem. Zadnje čase je stanoval v Mencingerjevi ulici ter je bil že dalje časa brez posla.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno vreme z nekoliko miznato toploto. Ponekod bo deževalo.

Zagrebaška: Nestalno vreme, vedro, pričakovati je višjih temperatur.

Dunajska: Spremenljivo, oblačno, nekoliko topleje.

Višek propagande za nedeljsko glasovanje

Včeraj so govorili skoro vsi vodilni predstavniki narodnega socializma — Hitler v Salzburgu

Berlin, 6. aprila. a. Današnji dan pomeni kulminacijo v dosedanj propagandni akciji za nedeljsko ljudsko glasovanje. Govorili so v raznih krajih Avstrije kancelar Hitler, ministri Frick, Frank, Darre, Kerrl, voditelji dr. Ley in Schirach. Poleg tega so bila velika zborovanja tudi v nešteti mestih stare Nemčije. Na njih so govorili ostali vodilni predstavniki narodno socialističnega režima.

Kancelar Hitler je na svoji avstrijski turneji prispel danes popoldne v Solnograd. Enako, kakor povsod drugod, mu je tudi tukaj prebivalstvo priredilo ogromne manifestacije. Služben pozdrav je bil na mestnem magistratu. Po pozdravu je imel Hitler plebiscitni nagovor, ki so ga prenašali tudi po radiu. V viharim vzklikanjem je bila sprejeta njegova izjava, da bo jutri dopoldne sam zasadi prvo lopato za gradnjo nove velike avtomobilske ceste Solnograd-Dunaj ter s tem osebno otvoril to prvo veliko javno delo v Avstriji pod novim režimom.

Proglas gradščanskih Hrvatov

Dunaj, 6. aprila. AA. (LNB). Zastopniki Hrvatskega kulturnega društva in Gradiščanskem, ki je osrednja organizacija te narodne manjšine, so z zastopniki vseh drugih kulturnih društev v Avstriji na skupnem sestanku sklenili objaviti svojo posebno izjavo. V tej izjavi se najprej poudarja, da je hrvatska narodna manjšina v Avstriji v proteklosti naprimerne sodelovala z nemškimi narodom Nemški narod se je sedaj zdelil z zagodovinskimi ukrepi vodje rajha in kancelarja Hitlerja. To zedinjenje bo z glasovanjem dne 10. aprila prejelo sankcijo, ki se samo po sebi razume. Ta dan bo tudi hrvatska manjšina kot celota radostno dala svoj glas za to zedinjenje. Hrvatska manjšina obljublja, da bo v popolni zvestobi in lojalnosti sodelovala pri velični in zgraditvi Velike Nemčije.

Pokrajinski voditelj Berkecel je odredil, naj se zastopnikom te manjšine sporodi, da v narodno socialistični Nemčiji velja načelo »zvestota za zvestoto!« in da narodno socialistična Nemčija postopa z manjšinami

tako, kakor želi, da bi se z nemškimi manjšinami postopalo v drugih državah.

Podpore za Avstrijo

Dunaj, 6. aprila. AA. DNB: Vlada rajha je dovolila pokrajinskemu voditelju Bürckelu vsoto 5 milijonov mark za pomoč bednim posebno na Tirolskem.

Nemška vlada je dalje nakazala 11 milijonov šilingov kot podpore vojnim invalidom in vojnim sirotam. Denar bodo začeli deliti še ta mesec.

„Brezvestna politika prejšnjih režimov“

Dunaj, 6. aprila. AA. DNB: Notranji minister Frick je imel sinoči govor v Amtstetenu. Na shod je prišel v spremstvu pokrajinskega namestnika Seyss-Inquarta. Frick je rekel, da je Velika Nemčija posledica dosledne Hitlerjeve politike in da lahko sedaj ljudstvo v Avstriji po tolikih letih ugotovi bedo, ki jo je zakrivila brezvestna politika in da sedaj prihaja nova doba blagostanja. Plebiscit bo pokazal vsemu svetu, da je bil Hitler samo izvrševalec ljudske volje.

Spomenik žrtvam hitlerjevskega upora l. 1934.

Dunaj, 6. aprila d. Vlada je sklenila, da se spomenik nekdanjemu avstrijskemu kancelarju Dollfusu, ki stoji do polovice dograjen pred palačo bivšega urada zveznega kancelarja ne bo podrl, temveč preuredil v spomenik za one narodne socialiste, ki so bili zaradi Juditkega upora l. 1934. justificirani. Odkritje spomenika se bo izvršilo na obletnico 25. julija 1938.

Ukinjenje dunajske nunciature

Dunaj, 6. aprila. br. Semkaj je prispel papeški nuncij v Berlinu msgr. Orsenigo, da likvidira papeško nunciaturu na Dunaju, čije posle so prešli s priključitvijo Avstrije k Nemčiji na berlinsko nunciaturu.

Veliko tihotapstvo zlata iz Rumunije

Bukarešta, 6. aprila h. Pred par dnevi odkrito tihotapstvo zlata se je razvilo v senzacionalno afero Bukareške policije je ugotovila, da so v zadnjem času razne osebe po vsej državi na debelo kupovale zlatnike in tudi nekovano zlato. Po večdnevni preiskavi je policija ugotovila, da je središče te nakupovalne akcije zlata mala banka Garleteanu. Oba lastnika banke Sahareanu in Garleteanu ter knjigovodja Breitenbreit so bili aretirani. Pri podrobnem pregledu knjig je policija dooznala, da je ta banka v velikih množinah in po raznih posredovalcih kupovala zlato na račun Costaea Slaviana, sina bivšega dolgoletnega direktorja bucareške podružnice mednarodne družbe spalnih vozov. Po tihotapki poti so zlato spravljali v Pariz, kjer so ga prodajali s 50% dobičkom. Policija je ugotovila, da so v zadnjih dneh nakupljeno zlato skrili v hiši bivšega pravosodnega ministra Xenia, kjer ga je policija tudi našla in zaplenila. Zaplenjeno zlato je vredno 12 milijonov lejev. Davi

ob 4. je preiskovalni sodnik odredil tudi aretacijo bivšega ministra Xenia in neke bančne uradnice. Aretacijo povelje je izdano tudi proti Slavianu in trem drugim osebam, ki se mude sedaj v Parizu. Rumunska vlada bo zahtevala od francoske njihovo izročitve. V afero sta zapletena tudi: soprega bivšega ministra pravde Xenia ter bivši rumunski vojaški ataše v Parizu in poznejši poslanik v Tirani Buzdugan, sin člana bivšega rumunskega regentskega sveta ter predsednika kasacijskega sodišča Davi ob 4. so Buzdugana aretirali in odvedli v pravosodno ministarstvo, ker so ga nameravali zaslišati, na hodniku pa je nenadoma potegnil revolver ter se ustrelil. Bil je takoj mrtev. Pri njem so našli pismo, v katerem zagotavlja, da je docela nedolžen in da ni mogel prenesti sramote, ki so mu jo povzročile z aretacijo. Vse v afero zapletene osebe se bodo morale zagovarjati zaradi kršitve deviznih predpisov in zakona o prometu zlata.

Madžarska in Mala antanta

Budimpešta, 6. aprila. b. Bivanje madžarskega poslanika v Bukarešti dr. Barlosyja v Budimpešti je sprožilo v političnih in diplomatskih krogih zanimanje za vprašanje madžarskih odnosov z državami Male antante. Kakor znano, je Barlosy vodil uradna pogajanja z zastopniki držav Male antante po sinalski konferenci in ostal nato še nadalje v stikih z rumunskimi odgovornimi krogi zaradi razčiščenja nekaterih vprašanj. Njegov prihod v Budimpešto so v poučenih krogih spravili v zvezi z razgovori o morebitni sklenitvi pakta o nenapadanju z Rumunijo kot dopolnilu sporazuma. Dasi potrditvosti o tem niso znane, zlasti pa ne stališče madžarske vlade same se vendar zdi, da bi bil tak pakti možen. Za privrabo take pogodbe pa je sedaj ugotovljena potreba večja laesnost v madžarski zunanji politiki kakor jo je opaziti prav poslednje dni.

Zagonetna nesreča Habsburžana

Pariz, 6. aprila. AA. V nekem parku blizu Nice so našli prevrnen avtomobil, a do seje še niso mogli ugotoviti, čigav je. Od včeraj, ko so avtomobil našli, vlada absolutna skrivnost o njem in nihče ne ve, kako je strmo glavl v jarek. V plaketih v notranjšini avtomobila je naslov »nadvojvoda Oton Habsburški« z imenom nekega hotela iz Nice. Vse kaže, da je avtomobil res last nadvojvode Otona Habsburškega. Ne ki ljudje so opazili v jarku neko osebo, ki se je z več potnimi torbami žurila, da pride čimprej do avtobusne postaje in se odpelje proti Cannesu. Sirijo se glasovi, da gre za nadvojvodo Franca Jožefa, ki je menda sedel za krmilom v trenutku, ko se je pripetil incident, nato pa nepoškodovan stopil iz avtomobila.

Bela Krajina manifestira za češkoslovaško

Kakor je »Jutro« že poročalo, je imel v Črnomlju češkoslovaški konzul g. inž. Miňovsky iz Ljubljane lepo predavanje o svoji domovini. Ta prireditelj je bila manifestacija vse Bele Krajine za zvestobo do češkoslovaškega naroda. Občinstvo vseh stanov in političnih prepričanj je napolnilo veliko dvorano Sokolskega doma. Častno je bila zastopana tudi Metlika ter učiteljstvo vsega sreza. Predavanje so ponazorili filmi, katere so si naslednji dan ogledali učenci osnovne in mešanske šole. Na sliki vidimo družbo pred Laknerjevo zidnico v Stražnem vrhu. V sredini sta konzul g. inž. Miňovsky (x) in sreski načelnik g. dr. Potočnik (xx)

Vojvoda Voja Tankosić

Junak in žrtev naše nacionalne revolucije

Društvo starih četnikov v Beogradu je, kakor znano, pozvalo javnost, naj prispeva v sklad za spomenik četniškega vojvode Vojislava Tankosića. Spomenik naj bi bil postavljen do leta 1940. v Beogradu, da se tako svobodna domovina oddolži junaku jugoslovenske nacionalne revolucije vsaj ob 25-letnici njegove smrti.

Vojislav Tankosić se je rodil 16. oktobra leta 1881. v vasi Rukladi v tamnavskem srezu, ki je spadal pod nekdanjo valjevsko oblast. Ko je dovršil 6 razredov gimnazije, je bil sprejet v vojno akademijo, kjer je kazal posebno živo zanimanje za nacionalni pokret. Že kot gojenec vojne akademije si je pridobil znanje generala Atanackovića in odvetnika dr. Godjevca, ki sta jela organizirati četaško akcijo v stari Srbiji. Po naročilu vodstva četniške akcije je Tankosić preobčlen prepotoval Skoplje. Bitolj in okoliš ter zbral tam med ljudstvom za akcijo dragocene podatke. Važno vlogo je igral med mladimi oficirji, zarotniki proti Obrenoviću maja leta 1903 in njegovi vojski so v poslopju nekdanje dunavske divizije izvršili smrtno obsodbo nad Nikolo in Nikodijem Lunjevico, bratoma kraljice Drage Zgodaj spomladani leta 1905 je šel Tankosić spet preko meje s četo četniškega vojvode Savatija in udeležil se je ogorčene bitke na Celoreku. Do osvobodjenja stare Srbije in Makedonije je bil Tankosić eden izmed glavnih delavcev v revolucionarnem pokretu na jugu.

V dobi aneksijske krize, v jesni l. 1908 pa je Tankosić posvetil največjo pozornost zatiranemu srbskemu življenju v Bosni in Hercegovini. V Cupriji je zbral četnike in jih vbežal. Njegov dom je bil pribežališče vseh, ki so se zarotili proti Avstriji ter pribežali v Srbijo. Da bi se tam uvrstili med bore za osvobodjenje. Njegov ime je postalo za mlade nacionalne revolucionarje v Bosni in Hercegovini sinonim svobode. Ultimatum, ki ga je po sarajevskem atentatu srbski vladi izročil Avstro-ogrski poslanik v Beogradu, je

vseboval kot 7. točko zahtevo, naj pride major Tankosić pred sodišče kot intelektualni začetnik in soudeleženec sarajevskega atentata. Srbska vlada je zahtevala ugodila, majorja Tankosića so aretirali, a takoj izpustili, ko je avstrijski poslanik baron Giesl nezadovoljen z odgovorom srbske vlade zapustil Beograd. Da je Avstrija pri svojem uvodu svetovne vojne mislila na srbskega pehotnega majorja Tankosića, je pač najboljši dokaz nevarnosti njegovega delovanja za avstrijsko tiranijo.

Major Tankosić in četniški vojvoda Jovan Babunski sta s svojimi borci obranila Beograd pred prvo navalo avstrijske preročije. Pozneje se je Tankosić boril s svojimi četniki na Drini v okolici Loznice, Krupnice in Mačkovega kamna. Ko je v septembru leta 1915 prišlo do združenega avstrijske, nemške in bolgarske ofenzive proti Srbiji, je bil Tankosić s svojim odredom na Dunavu. Njegov odred se je kot zadnji umaknil, ker se je moral boriti Avstriji in Nemci, da bi zavaruvali umik drugih odredov. Med umikom je bil Tankosić pri Velikem Popoviću v despotovaškem srezu hudo ranjen in napol mrtvega so ga njegovi četniki prinesli v Trstenik, kjer je živel komaj še kakih 48 ur. V Trsteniku so ga pokopali 2. novembra leta 1915. Ko so Avstriji zavzeli Trstenik, jim je bila prva skrb zagotovilo, da je smeli četniški vodja res mrtve. Izkopali so njegovo truplo in dolžo so krožile po avstrijskih, madžarskih in nemških listih slike mrtvega, iz groba v Trsteniku izkopanega Tankosića. Njegovi ostanke so počivali v Trsteniku do leta 1923., ko so jih četniki prenesli v Beograd ter pokopali na novem beograjskem pokopališču.

Četniški vojvoda Vojislav Tankosić je med največjimi junaki in najdražjimi žrtvami jugoslovenske nacionalne revolucije. Pravilno naglašajo prošlas njegovih tovarišev-četnikov, da dobi narod samo s spoštovanjem takega požrtvovalnega pravico do življenja v srečnejši bodočnosti.

KINO UNION JETNIK NA DVORCU ZENDA

Tel. 22-21

Predstave ob 16, 19.15 in 21.15 uri.

Intrige in zapletljaj — najnapetjša vsebina
Ronald Colman in Madeleine Carroll

Mladina poje...

V zadnjem času opažamo pri nas razveselje napredek v glasbeni vzgoji mladine. Cela vrsta novih mladinskih zborov sledi svetlu in za sedaj še neprekošnjemu vzroku »Trboveljskega slavčaka«. Prva aprilski nedelja je prinesla več takih razveseljivih tekmovalnih, o katerih smo prejeli naslednja dva dopisa:

Mladinski zbori Dravskega polja

Tri ultimata sem dobil za nedeljo. Iz Dravograda, iz Rač in iz Šostanja. Da naj pridem na prireditve društva pevovodij mladinskih zborov. Blizu 30 takih zborov imamo že na štajerskem. Tri aktivna okrožja. Pa smo se razdelili: v Dravograd je šel Družovč, v Šostanj Pirnik, jaz pa v Rače. Koncert je bil ob treh popoldnih v dvorani Sokolskega doma v Framu. Na koncertu v Dravogradu je nastopilo 6 zborov, v šostanju celo 11, v Framu pa 4. Mladinski zbor Podova, ki ga vežha Gvozdana Kraljeva, je nastopil le v skupnih točkah. Jče Zorn nas je z zborom Rače postavil pred problem: izvajati so 6 pesmi, najmodernejše smari (3 Pirnikove, 3 moje). Ob spontanem navdušenju podeželske publike. Izvzvan sem bil da pozdravim množičevilne prisotne, kjer s'm z ugotovitvijo, da je mešan (malomešan) postal napram razvoju v umetnosti nekam lagoden in apatičen, priznal potrebo, da delamo v tej smeri na eni strani v zvezi z najbolj reprezentativnimi kulturnimi centri, na drugi strani pa iščemo stikov s podeželjem, s kmetom, z delavcem. Ugotovil sem, da nam je oboje uspelo. Pred koncem koncerta je posestnik črnej ves ginjen naslovil besedo na pevovodje na mladino in name ter nam dal zagotovilo, da bo podeželski človek znal naša prizadevanja v polni meri ceniti in podpirati, in da nam je hvaležen, da smo se obrnili nanj. Zornov zbor je odličan in je moral dodajati. Zbor Sv. Marije je pod vodstvom Jožeta Kmetca imenitno zapel pet Gerbčevih pesmi, nato pa zbor št. Janž, ki ga vodi Franjo Jarc, Pregljeve, Adamčeve in eno mojo. Zbor št. Janž je že na takoj stopnji,

da je zboru Rače tik za petami. H koncu je podal Jože Zorn z združenimi zbori (200 pevcev) 4 pesmi Adamčeve in Mava. Zbori so zveneli popolnoma homogeno — koliko skušen in težav so morali prebrzdati, preden so to dosegli, pa vam lahko referirajo pevovodje.

Za sebe vem le toliko: lepših nedeljskih popoldnevov ne poznam! Načrti pevovodij za bodoče delo so visoki in obsejni, pri tem pa realni — vem, da se bodo uresničili!

Slavko Osterc

Drugi festival mladinske glasbe v Slov. Konjicah

V nedeljo popoldne je sprejela telovadna deške šole 538 mladih pevcev. Pripejli so se na okrašenih vozovih iz najbolj oddaljenih in bližnjih krajev konjiškega okraja.

Peli so: Konjice dečka (g. Bratuž, 40 pevcev); Konjice dečkiška (ga. Polakova 50 pevčev); Loče (g. Orel, 61 pevcev); Oplotnica (g. Sekirnik 102); Prihova (g. Štefančič, 55); Skomarje (g. Podvršnik, 23); Stranjce (g. Ambroz, 34); Spitalič (g. Trošt, 24); Vitanje (gđ. A. Županova, 32); Zreče (g. Mravljak, 62); Žiže (g. Ulaga, 55); Skupni zbori z orkestrom (g. Ulaga, 538 pevcev). Program so tvorile narodne in umetne pesmi. Avtorji umetnih so bili: Adamčič, Doktorič, Grbec, Ipačec, Kost, Mokranjac, Premrl, Šček, Zajc in železniki. Moderna je bila od Bravničarja, Cvetka, Pirnika in Osterca.

Zbori so svoje programe naštevali s presenetljivo vestnostjo in požitvovalnostjo tako, da so vse pesmi kar najbolj zvenele in navduševale množico poslušalcev. Le ta je bila večina zbrana s podeželja in je spremljala pevke od začetnega akorda do veličastnega orkestralnega vokalnega finala. Tehnika in artistika je bila odlična in je težko reči, kateri zbor je imal v manjšem obsegu. Pogoji za glasbeno izobraževanje niso povsod enaki in sprico tega ni tnotnega merila in analize. Najsimpatičnejši so pač bili oni zborčki, ki so prišli z okrajnih periferij; ti so pokazali največji pogum. Mislimo

Skrbno

prati se pravi:

perilo zaupati dobremu Schichtovemu terpentinovemu milu. S Schichtovim terpentinovim milom negovano perilo nikoli ne porumeni in ostane dolgo časa kot novo.

SCHICHTOVO
TERPENTINOVO MILO
pere bleščeče belo!

predvsem na pevke in pevovodje s 1000 m visokih Skomarj.

Pesem se je zivala v manifestativne zvoke, nenehoma navduševala poslušalce, ki so neumorno pevkom in njihovim nad vse idealnim in nesebično delavnim pevovodjem čestitali s ploskanjem in vzkliki. Privrelo navdušenje je kulminiralo pri Osterčevih pesmih in pri Pirnikovi uspevanki Matjažku, ki so jo peli žičani in so jo morali ponoviti. Avtorju Uspavanke je žičta mladina izročila šopek rdečih nageljnkov. Orkester, ki je tokrat nastopil šele prvič, sestavljajo mladinski pevovodje in prijatelji mlad. glasbe. Ta orkester je izprical toliko umetniške sile, da bo v kratkem postal centralni glasbeni kulturni faktor v okraju. Korepetorji pri klavirju in harmoniju mladih pevcev so spremljali solidno in precizno.

Skratka: bil je nepozabni pevski dan za ves okraj in za vso mladinsko glasbo. Hvaležni smo članom Društva mlad. pevovodij, ki so festival najdostojneje naštevali in pripravili. Artističnemu vodji g. Ulagi pa na uspehu iskreno čestitamo! Festival so počastili predstavniki prostvetne in cerkvene oblasti.

—k—

Sporazum med TPD in rudarji

Ljubljana, 6. aprila. V torek so se na generalni direkciji TPD v Ljubljani vršila pogajanja med predstavniki družbe in delavstva o novih mezdah zahtevah rudarjev. Pogajanja je v imenu TPD vodil generalni direktor Skubec, rudarje je zastopal načelnik II. skupine rudarjev Pilberšek z zastopniki zaupniškega zbora iz revirjev, prisotni pa so bili tudi rudarski glavar inž. Močnik, glavni tajnik Zveze industrijev dr. Golia, Jurij Stanko za Delavsko zbornico ter predstavniki Zveze rudarjev Jugoslavije, Narodne strokovne zveze in Jugoslovanske strokovne zveze.

Na pogajanjih je bil dosežen sporazum, na podlagi katerega se s 1. majem uvedejo temeljne mezde iz leta 1929. ter se povisajo vsi akordi in doklade za 6%. Delavci so uveljavili tudi nekatere manjše zahteve o deputatih za ženske in o plačilu po § 219 za primer bolezni. Na podlagi rezultatov prenovljen tekst stare kolektivne pogodbe, ki stopi v veljavo 1. maja in ki bo za eno leto neodpovedljiva, po enem letu pa jo je mogoče odpovedati v roku 4 mesecev. Poleg tega je TPD dovolila tudi izreden nabavni prispevek v znesku od 100 do 200 din, ki bo izplačan 15. t. m. Danes so se zastopniki obeh skupin vnovič sestali, da v podrobnostih stilizirajo spremembe v pogodbi, v petek pa bodo rešena še specialna vprašanja, ki se tičejo delavstva v trboveljski cementarni in v apnenicah.

Major Predrag Stefanović

Z odlokom vojnega ministra je bil te dni premeščen na višje službeno mesto v glavni generalni štab v Beogradu konjeniški major Predrag Stefanović. Rojen je bil 3. septembra 1900 v Beogradu. Po gimnazijski maturi je kot sin polkovnika tudi sam

vestopil v vojno akademijo. Kot podporočnik je služboval v Skoplju, nato se v Osijeku, Vrhu, Subotici in Zagrebu, nakar je l. 1930. prišel v Slovenijo, in sicer v Mostro, kjer je bil komandir mejne čete. Tam se je tudi poročil s Slovenko gospo Mijo, iz znane družine Kunčevih iz Ljubljane. Dve leti kasneje je prišel v Ljubljano, kjer je bil ordonančni častnik komandanta, dravske divizije, nato pa šef komorskega oddelka ljubljanskega vojnega okrožja. Želim simpatičnemu in sposobnemu častniku mnogo uspehov v bodočnosti! (Glej članek v sportni rubriki)

Orkestralni koncert v Trzinu

Sokolsko društvo v Trzinu je naredilo v svojem kulturno-vzgojnem delu pretečeno nedeljo velik korak naprej. Njegov na novo sestavljen popoln salonski orkester je priredil svoj prvi samostojni koncert pod vodstvom g. inž. Smolika. Izvedba sporeda, ki je bil zelo srečno izbran in je s svojo resno in lažjo glasbo publiki popolnoma

odgovarjal, je dosegla pod vzpodbujajočim in temperamentnim vodstvom svojega dirigenta, ki je vodil ves koncert na pamet, v tehničnem in predavalnem smislu za diletantski orkester naravnost odlično visino. Dirigenta desna roka je bil vsekakor g. upravitelj Paternost, ki je v funkciji koncertnega mojstra s svojo sigurnostjo in finim čutom pripomogel k temu uspehu. V znak priznanja za nesebično kulturno delo vseh sodelujočih je izročil starešina Sokola, g. Globočnik, dragemu lep lavorjev venec.

Dvorana je bila popolnoma zasedena po odlični publiki in je bilo človeku kar toplo pri srcu, ko je videl toliko disciplinirane in navdušene občinstva, ki je z velikim priznanjem prejemalo glasbene darove, katere so jim nudili glasbeniki-dilentanti v najboljšem razpoloženju iz polnega srca. Tako lep zaključek večmesečnega skrbnega dela je vreden vsakega napore, ker pade na plodna tla, oplajajoč druge in samega sebe. Bolj kakor kdaj prej je potrebno in hvalevredno tako kulturno vzgojno delo, ki naj našim sosedom dokazuje kulturno zrelost naroda. Kulturno delo na vsakem področju pomeni danes narodno delo. zato pozivamo tržiške Sokole k nadaljnjemu vztrajnemu delu za blago naroda in v ponos naši lepi domovini.

Na željo navdušenega občinstva se koncert ponovi v soboto 9. t. m. ob 20. in v nedeljo 10. t. m. ob 16., da se da s tem priliko obiska tudi bližnji in daljni okolici Trziča.

Večer Štefana Bobčeva

Ljubljana, 6. aprila. Snoči je bila v Zvezdi lepa manifestacija jugoslovansko-bolgarskega prijateljstva. V okviru Jugoslovansko-bolgarske lige je predaval g. Vek. Bučar o velikem bolgarskem borcu za slovansko idejo, enem največjem bolgarskih kulturnih in nacionalnih delavcev, Štefanu S. Bobčevu, ki je pred kratkim slavil 85letnico svojega življenja.

Večer je otvoril predsednik lige g. rav. Pustoslemšek, ki je presrečno pozdravil navzoče, med njimi zlasti velikega slovanskega učenjaka univ. prof. Bubnova, senatorja Gregorina, predsednika Zveze kulturnih društev prof. Jerana in publicista A. Gabrška.

G. Vek. Bučar je na kratko orisal življenje slavljence, ki je patriarh slovanske misli na Balkanu in poudaril njegov veliki pomen za bolgarsko kulturno življenje. Pri opisu Bobčevljevega nemirnega življenja je predavatelj omenjal tudi njegove stike s Slovincem prof. Bezenškom v Plovdivu. Bobčev je že dolga leta predsednik »Slavjanskega društva« v Sofiji, ki je bilo ustanovljeno l. 1899. in ki šteje danes nad 4000 članov, samih prijateljev slovanske vzajemnostne misli. Poleg »Slavjanskega glasa« izdaja to društvo še »Slavjanski kalendar« ter informativni mesečnik »Slavjanske vest«. »Slavjansko društvo« je organiziralo l. 1910. vseslovanski kongres v Sofiji, na katerem so se zbrali kulturni in politični delavci iz vseh slovanskih držav in narodov, tudi zastopniki Slovincem. Brez Bobčeva ni v Bolgariji nobenega slovanskega gibanja ali prireditelja. Sam je spisal na stotine člankov o slovanskem in narodnem vprašanju, saj se bolj kakor vsi drugi zaveda, kako potrebno je čim ožje sodelovanje slovanskih narodov in jačanje slovanske zavesti zlasti na Balkanu.

Predavanje g. Bučarja so navzočni poslušali s očitnim zanimanjem in ga ob koncu nagradili z dolgotrajnim ploskanjem. Nato je predavatelj pokazal z epidiaskopom večje število izbranih pokrajinskih motivov iz Bolgarije, ki so vodili gledalce križem-krašem po tej slikoviti slovanski deželi, od visokega Pirina tja do nedoglednih valov Črnega morja. Slikam je dajalo posebno vrednost to, da so bile po večini posnetki umetniških del bolgarskih slikarjev. Lepo uspeli večer je zaključil z nagovorom predsednik g. rav. Pustoslemšek.

Praznik Oroslava Verhovnika

Danes praznuje v Mariboru v krogu svojih dragih 60-letnico znanj upokojeni višji sodni oficial g. Oroslav Verhovnik, ki je še čil in zdrav ter mladeniško prožen in se je teh šest »križev« znašlo na njegovih krepkih ramenih, da sam ne ve kako.

Doma je iz prijaznega pohorskega naselja Orlice pri Ritmici, odkoder ga je po končani ljudski šoli gnalo v svet. Trdoto življenja je občutil že kot mladenič, ko je bil primoran služiti si svoj vsakdanji kruh. Služil je pri orožništvu, nato pa je stopil v sodno pisarniško službo pri okrajnem sodišču v Postojni, odkoder je nastopil v letu 1921. pot v Jugoslavijo. Službena pot ga je zanesla v Prevalje, kjer je dolga leta vodil zemljiško knjigo in bil po oslužitvi letih upokojen. Porochen je bil dvakrat. Po smrti svoje prve žene Marije Thuma, hčerke znanega dolgoletnega šol. nadzornika Thume iz Postojne, se je poročil s koroško rojakinjo Tončko Kramerjevo, hčerko znane in

ugledne družine kovaškega mojstra Mihe Kramerja.

Zivahno se je udeleževal v raznih narodnih in gospodarskih organizacijah, zlasti v zadružništvu. Kot vnet narodnjak in dober gospodarstvenik je bil povsod, kjer je služboval, ljudstvu dober svetovalec.

Pridružujemo se številnim čestitkam ter mu želimo še mnogo let v zdravju in zadovoljstvu.

Pod Rogačem cveto češnje

Gornji grad, 6. aprila. Tudi v krasni zgornji Savinjski dolini in v Zadrečki dolini se je pomlad letos zgodaj naselila. Da bi bila kdaj tako zgodaj, pomnilo le še nekateri stari ljudje v teh krajih. Zima je bila po večini suha in prijetna, februarja in marca pa smo tudi imeli lepe solne dneve. Sneg se je lesto stopil tudi v višjih legah brez pomoči juga.

Tako je tudi pod Rogačem, visokim blizu 1.500 m, skoraj popolnoma izginil sneg. Pod Rogačem na višini 1.163 m leži s krasnim razgledom tja daleč proti Pohorju na eni strani, na drugi strani pa proti Celjskemu pogorju lepa kmetija, kateri pravijo domačini pri Zgornjem Spehu. Tam se je ustavil že marsikateri izletnik, da so mu pod gostoljubno streho postregli z okusnim kislim mlekom.

Zgornji Speh ima nekaj češenj, ki pa le malokdaj dozorejo, ker zelo pozno cvetijo. Letos pa so češnje na tem hribu začele cveteti že 2. aprila, česar ne pomnijo ljudje v vsej okolici. To je nenavaden pojav, ki bo gotovo zanimal ljubitelje naših prelepih Savinjskih planin.

G. J. Gustinčič z ustreljenim neukrotljivim levom »Neronom« na Kozjaku, o čemer smo poročali l. t. m.

Požar, vlom in smrt v Prlekiji

Ljutomer, 6. aprila. V nedeljo popoldne je začelo goriti gospodarsko poslopje kmetja Franca Novaka na Krapju pri Ljutomeru. Ogenj se je pojavil na koncu zgradbe in zajel v kratkem času tudi ostrejšje stanovanjske hiše. Zelo močan veter je potiskal plamene navzdol in dim se je razširil po vsej hiši tako, da so lahko samo nekateri od Novakove družine pobegnili iz hiše. Drugim so plameni in dim zaprli pot in šele, ko je streha zgorela, so se tudi ostali rešili. Delo gasilcev se je omejilo na to, da so preprečili širjenje požara. Zgorelo je vse ostrejšje in posestnik ima veliko škodo, ki je povrh še tembolj občutna, ker je bil s plačilom varovalne premije v zastanku. Domnevajo, da so zanesli otroci, ki so na koncu gospodarskega poslopja streljali s pr bidad, Pr tem je mnda kak fant odvrget tlečo vžigalico v slamo.

Pretekli teden so se oglašili vlomilci, ki so dosejati strašili samo v širši okolici, tudi v bližini Ljutomera. Vdrl so v vilo gospe Rosenberg na Kamnčaku, upognili so železni križ v oknu ter zlezli v notranjšino hiše, ki stoji nekoliko oddaljena od vinskih hiš. Odnegli so največ posteljnine, potem tudi nekaj masti, vse skupaj v vrednosti 6000 din. Storilec se nima. Pri nekem možu, ki so ga osumili vlomniso, orozniki našli ničesar, kar bi pripadalo odškodovani posostnici vile, pač pa razne stvari, ki o njih ni mogel dokazati, da jih je kupil. Očitno je na delu vlomilska tolpa, ki dobro pozna krajevne prilike in se je specializirala za vleme v prazne gospodarske hiše po goricah.

V zadnjem času je imela smrt v našem kraju obilo žetev. Samo na en dan je bilo v Ljutomerški župniji šest mrljev. Med drugimi je umrla v cvetu let gđ. Milena Pajnhart, vrla sokolica in bivša podnačelnica Sokolskega društva. Pobrjala jo je jetika v kratkih mesecih. Sokoli in sokolice so ji pripravili lep pogreb s petjem in govorom. Na Moti pa je izdihnila ga, Julija Rajh, vdova blvskega dolgoletnega načelnika okrajnega zastopa Jožeta Rajha. Dosegla je lepo starost in zapustila štiri sinove, dve hčeri in vrsto vnukov.

Domače vesti

• Obisk belgijskih rezervnih oficirjev. Lani so obiskali Beograd, Topolo, Dubrovnik in še nekatere druge naše kraje bivši belgijski bojovniki, letos februarja pa je bila v Belgiji delegacija našega združenja rezervnih oficirjev. Zdjaj bo združenje belgijskih rezervnih oficirjev vrnilo obisk. Belgijski rezervni oficirji bodo prispeli v Beograd 11. t. m., naslednji dan pa bodo romali na Oplenac, da počastijo spomin kralja Aleksandra. Pod vodstvom našega združenja rezervnih oficirjev bodo belgijski gostje potem obiskali še razne druge kraje.

• Nagrada srbske kraljevske akademije je dobil pisatelj, ki je bilvece po poklicu. Ko je bila leta 1886. ustanovljena srbska kraljevska akademija, ni imela srčevste, da bi delila nagrade in podpore pisateljem in javnim delavcem. Že tretje leto po ustanovitvi pa ji je bilo to omogočeno z izdatno zapuščino nekoga dobrotnika in prvi pisatelj, ki je dobil njeno nagrado je bil Laza Lazarević. Danes ima akademija na razpolago 64 raznih skladov in razdelila je že okrog 350 nagrad. Razumljivo je, da so te nagrade v prvi vrsti namenjene srbskim pisateljem in javnim delavcem, razdeljenih pa je bilo doslej pisateljem in javnim delavcem, ki niso Srbi, že 16 nagrad. Polovica odpade na nagrade pisateljem, ki so bili vsi Hrvati. Zdjaj je dobil nagrado srbske kraljevske akademije spet pisatelj Hrvat in sicer Mato Blažević, ki izvršuje svojo brisovsko obrt v Bosanskem Samcu. Mato Blažević se je v lepem slovu pojavil lani in njegov roman iz svetovne vojne »Pozabljeni grobovi« je bil zdaj nagradjen. Pisatelj-brisovski mojster pripravlja zdaj novo delo, ki bo imelo naslov »Izgubljene bitke«.

BREZPLAČNO POTOVANJE V NEMČIJO!

Renomirana tovarna avtomobilov Adlerwerke prej Heinrich Kleyer A. G. v Frankfurtu na Maini želi omogočiti kupcem avtomobilске znamke ADLER, da si ogledajo tovarno in izdelovanje voz ter vabijo vsakega novega kupca ADLER-a, da obišče in si ogleda tovarno v Frankfurtu na Maini. Potni stroški za pot tja in nazaj se poravnajo vsakemu kupcu novega ADLER-a, ki želi prevoziti voz v tovarni.

Obiskovalcem se nudi prilika, da na povratku z vozom vidijo mnoge znamenitosti Nemčije.

Pobliže informacije pri generalnem zastopstvu za Jugoslavijo, t. t. Optima trgovska d. d. Zagreb, Mihanovičeva ul. 1, tel. 92-38.

• Izpit za pooblaščen inženjer iz elektrotehnične stroke so položili 31. marca pri ministru za gradnje v Beogradu gg. inž. Bonač Stanislav, inž. Jenčić Milan in inž. Kršper Jože. Čestitamo!

• Vozna olajšava za šahiste. Prometni ministarstvo je odobrilo polovično vozno na državnih železnicah za šahiste, ki se udeležijo mednarodnega šahovskega turnirja meseca aprila v Ljubljani. Na odhodni postaji naj kupijo cel vozni listek na podlagi svoje članske izkaznice, ki jim jo izda njihov šahovski klub, ter jim bo vozni listek veljal tudi za brezplačno vrnitev. Ugodnost velja od 14. do 20. t. m.

Pri lenivem črevesju in slabem žolcu z nerazpoloženjem za jed zaradi zapeke naj se uporablja že odavna poznana naravna »Franz-Josefova« grenčica. Zelo pogosto je uspešno, da je »Franz-Josefova« grenčica zlasti koristno domače sredstvo, kajti gre za to, da se prebavni kanal v jutru izčisti s kakim salinskim sredstvom za iztrebljanje.

Ogleda s. d. 13. 1938/39

• Velik gozdni požar v daruvarski okoli. Kakor pri Sisku, tako so tudi po gozdovih daruvarske okolice izbruhili požari, ki so naglo zavzeli velik razmah. V gozdovih so bili veliki skladi drv in to je zdaj vse uničil ogenj. Razširitev ognja preprečujejo z globokimi prekopki. Ogenj je povzročil veliko škodo nekaterim občanom in privatnim lastnikom. Kakor v okolici Siska, tako se menda tudi v daruvarskih gozdovih povzročili ogenj neopreznosti in objestni izletniki.

Delovanje Splošnega ženskega društva Pregled lepih uspehov enega leta

Ljubljana, 6. aprila. Danes popoldne je potekalo svoj letni obračun Splošno žensko društvo. Občni zbor je otvorila in vodila posledečica predsednica ga Minka Govekarjeva. Predsednica ga Franja Tavčarjeva se zaradi boleznih zborovanja ni mogla udeležiti. Izbrano poročilo o vsestranskem delovanju društva v tekočem poslovnem letu je podala tajnica ga Lindner.

Na zadnjem občnem zboru, ki je bil 14. aprila 1937, je bila izvoljena za predsednico ga Franja Tavčarjeva, za I. podpredsednico ga Minka Govekarjeva, za II. podpredsednico in gospodarico ga Romana Vasičeva, za tajnico in knjižničarko ga Lindner, za blagajničarko pa ga I. Leskovic.

Prva prireditelj v tem poslovnem letu je bila razstava »Teden slovenske ženske knjige« v dvorani Trgovskega doma Capopisje je živahno beležilo to razstavo, vendar je vprav naše žensko pokazalo zanj vse premalo zanimanja, saj je bil odziv skrajno malenkosten. Celotno je obiskalo razstavo 387 oseb, od vseh Ljubljancin samo 231.

Na šentjakovski šoli je društvo prirejalo vsak četrtek tečaj »Vzgoja matere«. Ves tečaj je vodila z velikim uspehom ga Govekarjeva. Predavatelj je dala na razpolago tudi Pedagoško društvo, za kar se mu je društvo še posebej zahvalilo. Društvo je nadalje vodilo poljudno izobraževalni tečaj, v katerem so zlasti poštvalno delovale ga M. Boršnikova, Vodetova, Ogorečeva in dr. Tečaj je bil namenjen predvsem izobrazbi delavskih žen in deklet. Pozneje je vodstvo tečaja prevzela visokošolska Nika Tauferjeva.

Društvo vzdržuje nadalje še dva tečaja za nemški jezik, po dave uri tedensko na moškem učiteljsku. V obeh tečajih poučuje priznana in priljubljena profesorica Angela Piskernik. V okviru Unije za zaščito dece so bila organizirana na Viču in v St. Vidu, v Mostah in za Bežigradom koristna predavanja, ki so bila izredno dobro obiskana. Vsega skupaj je društvo v letošnjem poslovnem letu priredilo 23 javnih, vseskozi izvrstno posejanih predavanj. Društvenih predavanj za članice pa je bilo 13.

Na pobudo društva je naslovila Banovinska ženska zveza spomenico na ministarstvo, podpisano od društev, ustanov in korporacij, za zadostni kredit naši bolnici, ki se nahaja v obupnem stanju. Uspeh je bil le delni. Na željo ga bana je predalo društvo 7 vezanih knjig podpisov za deklaracijo deželnemu muzeju. Udeležilo se je odkritja Gregorčičevega in Tavčarjevega spomenika, sodelovalo je pa tudi pri proslavi 70letnice ga Franje Tavčarjeve. Za dom Franje Tavčarjeve je zbralo din 12.020. Splošno žensko društvo je član Zveze kulturnih društev, včlanjeno je pa tudi v Jugoslovenski ženski zvezi. Sekcija za dravsko banovino Prav lepo je poslovala tudi knjižnica.

Poročila so podale še ga blagajničarka I. Leskovic in ga Nika Tauferjeva, ki je poudarila važnost izobraževalnega tečaja.

• Načrt za preureditev dubrovniške luke. Arhitekt Dobrović je izdelal načrte za preureditev dubrovniškega pristanišča. Domači in tuji strokovnjaki so se pohvalno izrazili o načrtu, v načrtu je pespot ob obali od pristaniške kapitanijske do mestnega kopališča, porušenje dosedanjega poslopja pristaniške kapitanijske ter zgraditev novega poslopja blizu Ravenina, zgradba modernega poslopja za sport, velikega hotela na kopališču v neposredni bližini lazareta in tudi preureditev samih starih lazaretov. Za izvrševanje vsega načrta bi bila potrebna vsota do 25 milijonov dinarjev.

2. Predlog za velikonočno darilo: Modern brisovski aparat, dober čopič za namiljenje, to pride pač vsakemu gospodu prav. Izbrano seveda pri »NADA«, Frančiškanska ulica.

• Novi grobovi. V Ljubljani je včeraj umrla ga Fani Sablačan. Pogreb bo jutri ob 14. iz zavetišča Sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališču sv. Križu. — V Kranju je včeraj v visoki starosti preminil g. Anton Šinkovec, posestnik in trgovec. Pogreb bo jutri ob 16. na farno pokopališču. — V St. Juriju ob južni železnici je umrla ga Marija Mastnakova, roj. Podgoršek, v starosti 70 let. Pokopnica je bila iz znane napredne hiše Zajčevih v Kolarjah. Že v predvojni dobi je bila niena hiša zbirališče Cirilmetodarijev. Tudi sama je bila učilna članica CMD. Vse svoje otroke je vzgojila v strogo narodnem duhu. Pogreb bo jutri dopoldne ob 10. — Pokojnikom časten spomin, preostalim naše sožalje!

FRIZERSKI
SALON GODINA
Sv. Petra c. 3 JOZE

• Težave zagrebškega zoološkega vrta. V zadnjem času je zoološki vrt v Zagrebu v zastoju in to vse zaradi pomanjkanja prostorov. Novih živali ne nabavljajo več, ker jih nimajo kje namestiti. Vrt bi bil lahko dobil zastojni krokodila, ki prebivajo zdaj začasno v botaničnem vrtu. Zastoj bi lahko dobil še nekaj drugih živali. V zoološki vrt so bili vloženi milijoni in zdaj ni mogoče zahtevati od mestne občine novih žrtv. Zagrebški listi naglašajo, da bi se lahko dalo pomagati zoološkemu vrtu samo s privatno iniciativo, kakor se je to zgodilo v Beogradu. Umetna pa bi bila tudi večja subvencija države in banovine, ker je vsako leto med obiskovalci največ šolarjev in dijaštra iz mesta in drugih krajev.

• Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

• Novi roman Miška Kranjca »Kapitanovic« obsega 400 strani in ga lahko dobite za 20 din. Zahtevajte naš prospekt in se boste prepricali. Slovenska matica, Ljubljana.

• Večer skladh Viktorja Parmec bo drevi ob 20. na sporedu radiofonske ljubljanske oddaje postaje v spomin na 80 letnico skladateljevega rojstva. Prvič bo tokrat izvajala »Lena Kunić« balada za sopran, tenor in tariton-olo za mešani zbor in orkester.

• Dva dni je puščil požar našelja v gostivarski okolici. Vas Mavrovo v gostivarski okolici je že lani zadela huda katastrofa. Požar je uničil skoraj polovico hiš tega obširnega naselja in, ko so s prebivalci komaj uredili nove domačije, jih je zdaj zadela nova taka nesreča. Ponoči je izbruhnil ogenj, ki so ga po dvodnevnem trudu komaj zadušili. Iz Mavrova se je ožen razširil tudi na vas Nikiforovo. Ves okoliš nima gasilske organizacije in pri gašenju pri katerem so se z največjo poštvalnostjo udeleževali vojniki in orožniki, je tudi vode primanjkovalo. Brez strehe in tudi brez živeža je ostalo zdaj mnogo pridnih naseljencev gostivarske okolice. V obeh vaseh je popolnoma uničenih 17 domačij.

• Promet skozi St. Vid nad Ljubljano bo ob jutri 8. t. m. do 31. maja preusmerjen tako: Od km 624.170 dr. ceste štev. 2 v Poljanah po občinski cesti do priključka na banovinsko cesto II/138 ležica—Vižmar, je ter po isti preko Vižmarja do priključka na dr. cesto v km 626.500 pri železniški žuvalnici v Staneževah.

• Slabotne, slabokrvne in počitka potrebne čitatelje opozarjamo na znano »Serravallo« kina vino z železom, o katerem je nad 10.000 zdravnikov pohvalno izrazilo. Dobiva se v vseh lekarnah. Reg. S. 3290 24. II. 1933.

• Za veliko noč avtoizleti v Graz. Trst in Benetke! Prijave prečema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26-45. Vhod iz Prešernove ulice!

• Veliko tihotapstvo sladkorja. Organi finančne kontrole iz Šibenika so zaplenili veliko količino iz Zadra tihotapjenega sladkorja, ki je bil skrit med premogom na neki ladji, namenjen v Šibenik. Finančni organi so tihotapce zajeli v Vodich. Ko so tihotapci videli, da so razkrinkani, so velik del sladkorja pometali v morje.

• Postojnska jama je pravo čudo sveta. Kdor je ni videl v zadnjih letih, si ne more predstavljati lepote, ki jih skriva podzemski svet na Krasu. Ogled Postojnske jame bo najlažji na velikonočni ponedeljek 18. t. m. ko priredi Putnik posebni vlak iz Ljubljane do Postojne in zopet nazaj. Z vlakom se pelje tudi celotni zbor Glasbene Matice ljubljanske, ki bo ob 15. koncertiral v Postojnski jami. Voznja s posebnim vlakom, kolektivnim potnim listom ter vstopnico v Postojnsko jamo stane 75 din. Prijave sprejemajo do 10. t. m. tiskarstva Putnika v Ljubljani, Kranju in na Jesenicah.

• Roparski napad na tomljski učiteljski. V nedeljo dopoldne sta se Nikica Bučarjeva in Elizabeta Bončina, učiteljici na šoli v Tomišlju, odpravili na izprehod v tomljsko okolico. V gozdu sta ju pričakala dva maloletna pohajača, in ko sta prišli mimo, se je eden izmed njih pognal proti Bončini in ji iztrgal torbico z nekaj gotovine iz rok. Bučarjeva je pohitela v vas in obvestila domačine o drznem napadu. Torbico sta mlada roparja zakopala, denar pa zapravila. Orožniki pa so ju že naslednji dan poiskali in izročili mladinskemu sodišču.

Izlete za veliko noč priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji v dne 16. 17. 18. 19. 20. t. m. v Trst, Gorico, Reko, Benetke in Milano na velesejem. Prijave in spore di pri Putniku v Ljubljani, Kranju in na Jesenicah.

Iz Ljubljane

• Sreska skupščina Jugoslovanske nacionalne stranke za mesto Ljubljano bo jutri 8. t. m. ob 20. v veliki dvorani Kazine I. nadstropje. Delegate posameznih ljubljanskih krajevskih organizacij prosimo, da se skupščine zanesljivo udeležijo. Na skupščini bodo poročali gospodje minister dr. Albert Kramer ter narodni poslanci Ivan Mohorič, Rajko Turk in Milan Mravlje.

• Redni občni zbor krajevne organizacije Jugoslovanske nacionalne stranke za trnovsko-krakovski okraj bo v soboto 9. t. m. ob 20. v gostilni Soklič, Pred konjušnico. K udeležbi vabi odbor.

• Starešinska organizacija »Preporodac« poziva svoje člane, da se zanesljivo udeležijo občnega zbora, ki bo v soboto 9. t. m. ob 20. v areni Narodnega doma.

• Čehoslovsko akademijo priredi podmladek Jadranskega etraža na III. realni gimnaziji v soboto 9. t. m. ob 20. v gimnazijskem poslopu. Spored je jako pester in obsega recitacije, glasbene in pevske točke ter čehoslovške narodne plesje.

Fotoamaterjem za sezijo!

bomo razvijali filme in kopirali slike v treh urah, torej kdor prinese ali pošlje film do 9. ure pop. v našo trgovino — dobi letega že ob 12. uri s slikami vred gotovega. Po deveti uri prinešeni filmi pa so gotovi še isti dan ob 6. uri zv.

Fotoamaterjem izven Ljubljane razvijamo in kopiramo poštno obratno — to je: da isti dan odpošljemo kakor prejmemo. Za prvovrstno izdelavo jamči

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA 8.

• Sekcija podmladka pri dravskem banovinskem odboru društva Rdečega križa opozarja starše in ljubitelje mladine, da ji poklonijo svojo pažnjo in se udeležijo akademije, ki bo prihodnjo nedeljo ob 10.30 dopoldne v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice, in sicer sedjoči po 8, 5 in 3 din ter stojišča po 2 din se dobe v knjigarni Glasbene Matice in pol ure pred začetkom akademije pri blagajni pred dvorano.

• Prijave članov CMD za romanje na Oplenec se ne sprejemajo več, ker je število udeležencev že popolno.

• Predavanje Prirodoslovnega društva. V mineralški predavalnici univerze predava v torek 12. t. m. g. prof. dr. M. Vrabec o »Botaniki« ekskurziji v Karpatih in Podolice. Pričetek ob 18.15.

• Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporočajo po zelo zmernih cenah A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

• Društvo Posavtano iz obiškega okraja bo imelo svoj ustanovni občni zbor jutri 8. t. m. ob 8. zvečer v salonu restavracije »Štrukelj«. Povabljeni so vsi Posavtani, ki jim je zibel tekla v posavskem kotu med Savo in Sotlo.

• Zdravniški pregled vseh v trgovinah in obratovalnicah z živili (gostilnah, javnih kuhinjah, hotelih, mesnicah, mlekarah, slaščičarnah, pekarnah in ostalih trgovinah z živili) v Ljubljani zaposlenih lastnikov in uslužbencev bo od 13. do 23. t. m. vsak dan od 8. do 13. ure v prostorih mestnega fizikata v Mestnem domu. Pregled je obvezen. Preiskani dobe pismena potrdila, katera morajo lastniki obratovalnic z živili na zahtevo kontrolnih organov predložiti. Delodajalci se opozarjajo, da morajo dokazati o zdravju zlasti da ne bolujejo za akutno tuberkulozo zahtevajo od vsakega uslužbenca že pred vslopom v službo. Prestopki se kaznujejo po zakonu o zatiranju nalezljivih bolezni.

• Šentjakobčani vas vabijo, da jih posetite v soboto, 9. in v nedeljo 10. t. m. ko bodo pčnovili uspelo veselotrgo z godbo in petjem. »Smuk — smuk!« Ker sta to poslednji predstavi v tej sezoni, prosimo, da si zaradi velikega zanimanja preskrbite vstopnice že vnaprej pri dnevnih blagajni. Komične situacije, nepriljudni humor in veselo petje vas bo zabavalo od začetka do konca. Otržite se vsaj 2 uri vsakdanjih skrbi in napolnite v soboto in v nedeljo zvečer dvorano Šentjakobškega gledališča do kraja.

• Pouk v kuhinjah na piln je vsak četrtek zvečer. Hišne uslužbenke, ki se hočejo poučiti o štednji plina v kuhinji naj se prijavijo v pisarni »Zveze gospodinjstvih pomočnic«, Wolfova 10.

• Pomočnik akademsko starešinstvo v Ljubljani bo imelo 9. t. m. ob 20. v dvorani hotela Štrukelj redni občni zbor. Vabljeni člani društva.

• Razširjenost in vpliv alkohola na slovensko mladino je naslov predavanja, ki ga bo imel g. V. Jagodič v ponedeljek 11. t. m. ob 8. zvečer v frančiškanski dvorani. Predavanje priredi Higijenski zavod. Predavatelj bo ponazoroval svoja izvajanja s slikovnimi slikami. V togo orost.

• Jutri v petek zvečer bo koncert porskega zbora Ljubljanskega Zvona v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu je 13 narodnih in umetnih pesmi iz vseh 3 literatur naše domovine. Količko truda so imei Zvonai, da so naštudirali ta izredno zanimiv spored, ki ga bodo z vso ljubeznijo in nijnm lastno dovršenostjo izvajali pred svojimi prijatelji v koncertni dvorani. Pevski zbor Ljubljanskega Zvona uživa med nami lep sloves, prav tako njegov zborovodja g. Dore Matul. Kdor se hoče naslajati na lepi naši pesmi in lepem zborovem petju, ta naj pride jutri zvečer ob 20. v veliko filharmonično dvorano, vstopnice pa dobi danes in jutri v knjigarni Glasbene Matice.

• Pred sporazumom med krojaškimi mojstri in pomočniki. Kakor kažejo vsa znamenja, bo v meznem gibanju krojaških pomočnikov v kratkem prišlo do kompromisa. Osrednje društvo oblačilnih delavcev je po svojih zastopnikih že doseglo sporazumom rešitev z vstro mojstrov, zdej pa sta pobudo vzeli v roke Inšpekcija dela in Delavska zbornica, ki ekuata preko skupnega rezultata, čev in krojačji pritidi do skupnega rezultata. V nekaterih delavnicah, katerih lastniki so kolektivno pogodbo podpisali, se je delo že obnovilo.

• Vlak z redno zamudo. Prejeli smo: Vlak št. 913 ki prihaja z Jesenic v Ljubljano ob 12.17, ima takorekto redno zamudo, dnevno do 20 minut, včasih še več. Posebno česta je ta zamuda, ko oživi tujski promet. Na ta vlak ima vpliv brzovlak št. 8, ki vozi na progi Beograd—Jesenice. Št. 913 mora, če ima brzovlak zamudo, čakati na križanje. Želimo, da bi se to križanje tako uredilo, da bi ne mogla nastati večja zamuda od 10 minut, ne pa, da je ta zamuda po 20 ali pa še več minut. Ni treba poudarjati, kakšne nepravilne lahko povzroči takšna stalna zamuda vlaka, saj se s tem vlakom vozi jo ljudje, ki morajo točno v službo, otroci v šolo, a tudi ostali potniki lahko s takšno zamudo utrpijo znatno škodo. V interesu potnikov in železnice prosimo, da bi se te zamude odpravile.

Iz Celja

• »Grofica Marica«. Ljubljanska opera je uprizorila v torek zvečer v nabit polnem gledališču znano Kalmanovo opereto »Grofica Marica« v učinkoviti režiji g. inž. Golovina. Orkester je pod taktirko kapelnika g. Zebreta zvenel polno in precizno, je pa delno v sled slabe akustike večkrat zasenčil petje. Opereta je bila zelo dobro nastudirana, odlično pa so finančni razlogi narekovali zmanjšanje števila ansambla. Pevsko in igralsko so se vseskozi uveljavili ga. Poličeva (Grofica Marica), ga. Smerkolova (Liza) ter gg. Gorski (grof Tasilo) in Peček (Zsupan), ki so tudi s plesnimi točkami zelo navdušili občinstvo. Izvrsten komičen lik je ustvaril g. Sancin kot komorni sluga Peniček. Poleg g. Zupana so se uveljavili tudi ostali igralci. Zelo ljubeč je bil otroški nastop v prvem dejanju, efektne so bile tudi baletne točke. Celjani so se oddolžili gostom za lepi operetni večer z burnimi aplavzi. R. P.

KINO METROPOL
Danes zadnjikrat »MALI MORNAR« (Shirley Temple).

• Upokojeno učiteljsko iz Celja in okolice bo imelo svoj redni sestanek v soboto 9. t. m. ob 16. v Uradniški zadrugi. Sresko učiteljsko društvo v Celju bo zborovalo isti dan s pričetkom ob pol 9. dopoldne v I. deški narodni šoli. K zborovanju so vabljeni tudi tovariši upokojeanci.

KINO UNION.
Danes zadnjikrat »GRAD HUBERTUS« (Orlovo gnezdo). Friedrich Ulmer, Hansi Knotek.

• Ponovna uknitev toka. Kranjske deželne elektrarne bodo zaradi popravila na omrežju v nedeljo 10. t. m. od 7.30 do 15.30 ukinile dobavo toka v Celju in okolici. To vest bodo zlasti radijski poslušalci sprejeli z nevoljo.

• V celjski bolnišnici je umrl v torek 64letni posestnik Stefan Jelen iz Latkove vasi pri St. Pavlu pri Preboldu.

Iz Maribora

• Prodoren uspeh Simenčevega gostovanja. V torek zvečer je gostoval v vlogi Marica v Verdijevem »Trubadurju« Mario Simenc, star ljubljeneč mariborskega gledališkega občinstva, saj je M. Simenc pričel svojo kariero na mariborskem odru. Simenčev Maricio je žel velik uspeh, ki se je slonjeval do viška ob slavnostni etreji v 6. sliki, kjer je Simenc pokazal mojstrsko obvladovanje svojega glasu. Tudi ostali sodelujoči so se zelo potrudili, tako da je bila torkova predstava »Trubadurja« doslej najboljša. Občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo gledališče, ni štedilo s priznanjem in je moral Simenc noštetokrat pred zaslot.

• Jeletinovo gostovanje. V kratkem bo gostoval v gledališču Jelačin v Schubertovi vlogi v opereti »Pri treh mladenkah«.

• V Ljudski univerzi bo predaval v petek ob 20. prof. Stanko Bunc o najnovejšem »slovenskem pravopisu«. V soboto bo predaval prof. E. Koebek ob 20. o problemih malega naroda. Brez vstopnine.

• Uslužbenici mestne občine bodo gradili hiše. V združni register okrožnega kot trgovskega sodišča se je vpisala Zadruga nameštencev mestnih podjetij za gradnjo stanovanjskih hiš v Mariboru, registrirana zadruga z o. j. Namen zadruge je, pospeševati gospodarstvo svojih članov s skupnim upravljanjem poslov po načelih vzajemne pomoči, in sicer: da gradi in vzdržuje stanovanjske hiše, da daje hiše v najem in jih prodaja svojim članom, da zbira za to potrebna sredstva od članov in posreduje pri najetu posojil. Posamezni delež znaša 100 din in jamči vsak zadruženik s svojim deležem za desetkratni znesek. Člani upravne odbora so: inž. Joško Kšela, Andrej Semenič, Ivan Sušnik, Mirko Solar, Jože Vlah, Jože Petrač in Gvido Mazi.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

• Sredi Kralja Petra trga se je prišla slatiči včeraj dopoldne neka slaboumna ženska. V trenutku se je zbrala na trgu vse polno ljudi. Slaboumno žensko, je spravil stražnik na poljico.

Privoščite si 2 uri za EN DAN SMEHA KINO MATICA

• Obrtniki, pristopite kot člani k Slovenskemu obrtnemu društvu v Mariboru in okolici, ker se namerava izdati seznam obrtnikov ob 20-letnici obstoja društva. Ker so se priprave za obrtno razstavo v okviru mariborskega tedna že začele, prosimo, da se razstavljalci prijavijo v zadrugi pisarni v Mariboru, Vetrinjska ulica 11/1, kjer dobijo namenjena pojmesta. — Oltor.

• Mlečna akcija rotarijcev v Studencih. Mariborski rotarijski klub je nedavno zaključil letošnjo mlečno akcijo na obeh narodnih šolah v Studencih. V pretekli zimski dobivalo dnevno 90 siromašnih otrok brezplačno toplo mleko. Skupno je bilo razdeljenih 5456 porcij ali 1300 litrov mleka. Človekoljubno delo mariborskih rotarijcev zasluži splošno priznanje.

• Cankarjevo »Lepo Vido« bodo uprizorili v gledališču v petek 8. aprila dijak klasične gimnazije pod okriljem PJS v Reski židalskega režiserja g. Milana Kosiča. S to prireditvijo se hočejo spomniti pred 20 leti umrlega pisatelja Ivana Cankarja. Ne pozabite!

• Dela pri gradnji vuzenškega mostu. naglo napredujejo. Most je že toliko gotov, da se po njem lahko vrši osebni promet. Po velikonočnih praznikih bo most odprt tudi za ostali promet

Gospodarstvo

Zasedanje Zbornice za TOI

Ljubljana, 6. aprila. Glede na jutrišnje plenarno sejo Zbornice za TOI so danes v zbornici zasedali vsi odseki in uprava Zavoda za pospeševanje obrti, včeraj pa je imel sejo finančni odsek.

Obrtni odsek

Obrtni odsek je imel sejo že dopoldne. O tekočih zadevah je poročal predsednik g. Ogrin, o izvršenih sklepih zadnje seje pa tajnik dr. Pretnar. Takoj po podanih poročilih je prišlo do ostrega spora zlasti med predsednikom Ogrinom in zborničnim svetnikom Rebekom, in sicer zaradi tega, ker je predsednik g. Ogrin izkoristil kredite in vršil izplačila brez predhodnega dovoljenja obrtnega odseka. Tu gre po večini za razna potovanja, kakor tudi za podpore za prirejanje tečajev, pri čemer je bil denar namenjen v druge svrhe. Odsek je rešil več obrtno-pravnih zadev, narkar je poročal tajnik dr. Pretnar o predlogu redakcijskega odbora za novelizacijo obrtnega zakona, ki je bil z nekaterimi dodatnimi pripombami sprejet. Končno je odsek obširno razpravljal o vprašanju razširjenja avtonomije obrtnega odseka. Predsednik g. Ogrin je podal tozadevno poročilo v smislu sklepa finančnega odbora od 5. t. m. Obrtni odsek mora v smislu tega sklepa do 1. julija sestaviti konkreten predlog o tem, kako si žamišlja avtonomijo in kaj zahteva v okviru tega vprašanja.

Zavod za pospeševanje obrti

Popoldne je bila seja širše uprave Zavoda za pospeševanje obrti. Predsednik g. Ogrin in tajnik dr. Pretnar sta poročala o pripravah za mednarodno obrtno razstavo v Berlinu. Razstavljalci so že pozvani, da dovršijo vsa dela do konca aprila. V poštev bo prišlo okrog 30 rokodelskih strokov. Slovenski obrtniki bodo imeli na razstavi veliki prostor za eno od treh sto jugoslovenskega oddelka in znaten del prostora v vitrinah. Načrte za slovenski razstavni prostor sta izdelala arhitekta Serajnik in Ogrin. Na seji je bilo končno rešeno 28 prošelj za podpore za razne tečaje in drugo.

Industrijski odsek

Na seji industrijskega odseka je najprej podal predsednik g. Skubec kratko poro-

čilo, nato pa je generalni tajnik g. Mohorič poročal o vprašanju cestnih fondov. Predlagal je izvedbo akcije, ki bi šla za tem, da naša banovina pri teh cestnih fondih ne bi bila prikrajšana. Pri modernizaciji cestnega omrežja je treba dati prednost zgraditvi ceste Jesenice - Zagreb, ceste Maribor - Rakek in ceste Ljubljana - Sušak. Za razdelitev razpoložljivih sredstev naj bi se uporabil poseben ključ na podlagi tonskih kilometrov, ki se na posameznih cestah prevozi. Odločno pa je treba odkloniti, da bi se sredstva delila po vidikih, ali je ta ali ona banovina pasivna ali ne.

Glede nameravane uredbe o rezervnih fondih in naloganju teh fondov v državne papirje je odsek sklenil, da se skliče medzbornična anketa in da se omogoči zbornicam, da lahko pred izdajo uredbe podajo svoje mišljenja. Glede predloga za razširjenje avtonomije obrtnega odseka je odsek sprejel na znanje sklep finančnega odbora, da mora obrtni odsek do 1. julija t. l. konkretno povedati, kaj prav za prav zahteva. Generalni tajnik g. Ivan Mohorič je podal tudi poročilo o zaključni redakciji nove železniške tarife in o predlogu novele k obrtnemu zakonu s posebnim ozirom na vprašanje čezurnega dela, razsodišč, prisilnosti združenj itd.

Trgovski odsek

Dopoldne in popoldne je zasedal trgovski odsek pod predsedstvom odsekovskega predsednika g. Smerkolja, ki je podal v uvodu kratko poročilo, narkar je tajnik dr. Pless obširno poročal o tekočih zadevah in vseh važnih vprašanjih, ki se tičejo trgovstva. Obširna je bila tudi razprava o predlogih za novelo obrtnega zakona s posebnim ozirom na zahtevo, da se predpisi glede usposobljenosti ne poslabšajo, temveč da se še poostrijo. Glede ugodnostne tarife za trgovske potnike in agente, ki naj bi imeli 50% popust na železnica, je trgovski odsek sklenil, da bo ta načrt generalne direktije državnih železnic podprl. Odklonilno stališče pa je zavzel glede predloga, da naj bi se po vzorcu Obrtne banke kraljevine Jugoslavije ustanovila posebna privilegirana trgovska banka. Rešene so bile še razne obrtnopravne zadeve in prošnje za podporo.

Občni zbor Društva industrijcev in veletrgovcev

Včeraj dopoldne je imelo Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani svoj XII. redni občni zbor. Društveni predsednik g. Stane Vidmar je v svojem uvodnem poročilu dal izraza svoji zaskrbljenosti glede bodočega razvoja gospodarstva. Lani smo stali pod vtisom izjav merodajnih faktorjev, ki so napovedovali nastop konjunkturalne in oživljenja gospodarstva. Ze takrat smo poudarjali, da v Sloveniji ne vidimo pojavov, ki bi se dali označevati s konjunkturo. Oživljenje, ki se pojavlja v svetovnem gospodarstvu, je predvsem posledica oboroževanja in ogromnih javnih del. Za nas pa to ne velja. Naš izvoz se po vsakem večjem zaletu ustavi zaradi visokih klirinskih saldov in drugih težko. Težkoče pa imajo tudi izvozniki, kamor spadajo skoro vsi industrijski in veletrgovski industrijski imajo stalne skrbi zaradi dobave surovin, zlasti ker prihajajo vsak dan novi predpisi in nove datjave. O stalnih dobaviteljih ni več govora, kajti komaj se seznanijo z dobaviteljem, pridejo že ovire glede kontingentiranja. Točne kalkulacije sploh niso mogoče, zlasti pri uvozu iz držav, kjer se klirinski tečaj valute stalno spreminja.

Predsednik se je nato bavil z vprašanjem likvidacije kmečkih dolgov in z uredbo o minimalnih mezdah, ki nikakor ni onemogočila ubijajoče konkurence na račun delavskih mezd, ker ne upošteva glavne zahteve, da morajo biti minimalne mezde za vsa država enake. Tudi razmere glede socialnih dajatev niso povsod enake. Ostre metode kontrole in brezposojno izvajanje odredb se mora, kakor v Sloveniji, izvesti tudi v ostali državi. Nikakor ne gre, da bi se naši prispevki uporabljali za kritje izgub po ostalih okrožnih uradih za zavarovanje delavcev. Če bi se odpravila nesrečna centralizacija socialnega zavarovanja in strahotno draga birokracija Suzorja bi bilo kmalu drugače. Hitro bi prišli v red okrožni uradi, kjer se prispevki komodno inkasirajo. Danes pa tega ni, ker se po centralističnem sistemu, ki se vedno bolj izvaja, primanjkuje takih uradov, kar krijejo s prebitki drugih uradov, ki poslujejo točno. V teku leta smo dobili novo socialno breme, starostno zavarovanje. To zavarovanje je potrebno, toda visokim prispevkom stoji nasproti majhne protidajave. Tudi tu gre za nov način zbiranja ogromnih kapitalov, ki se po znanem ključu ne bodo plaštrali tam, od koder izvirajo.

Beda, v katero je prišlo državno uradnišvo brez svoje krivde, nas navdaja s skrbjo, ker je jasno, da to ne more imeti dobrih posledic. Zaman je vsak potkus borbe proti korupciji, če se z beraškimi plačami na široko odpirajo vrata izkušnjam. Če bi se energično zamašili takni kanali, po katerih uhajajo ogromni dobički tujih družb, ki izkoriščajo naša naravna bogastva in če bi se pri teh družbah samo za polovico toliko kolikor pri domačih podjetjih stislil davčni višek, bi bilo dovolj kritja za povisek uradniških plač.

Vse se bori proti centralizaciji kot neareči za državo in narod in vendar se z vztrajnostjo vse centralizira. To vidimo tudi pri načrtu uredbe o cestnih fondih ali pa pri borbi tiskarjev proti centralizaciji tiskarskih del v državnih tiskarni v Beogradu. Med dogodki lanskega leta je najhujši nastop trgovstva proti veletrgovcem, odnosno proti prodiranju velikega kapitala v naše gospodarstvo. Vlada je izdala uredbo, ki trgovstva ni zadovoljila in polni meri in gre bolj naprej. Že danes je vsa večja industrija v tujih rokah. Ali naj gre stvar tako daleč, da bomo na svoji zemlji samo še uslužbeni tujcev. Mi pa moramo ostati svobodni in samostojni. Četudi smo manj moderni in zlikani.

Naše davčine so vsako leto bolj komplirane in težje zmisljive. Na pridobitno plačujemo čisto neenake ogromne upravne davčine, država pa nalaga občinam in banovnam vedno nove naloge, ne da bi jim odstopila del dohodkov. Če naša

banovina dobi le malenkostno subvencijo v primeri z drugimi banovinami, ki lahko večji del proračuna krijejo s temi subvencijami, je jasno, da moramo opesati pod težo bremen in se ne smemo čuditi, če beži industrija v Beograd, kjer znašajo vse doklade le 25%. Prav tako je treba odpraviti nenogoče bariere občinskih trošarin, ki uničujejo trgovino v mestu in onemogočajo vsak razvoj industrije, trgovine in obrti. Stvar bo prišla do absurda in potem bo mogoče vsaj napraviti konec nezdravim razmeram.

Predsednik je nato še obširno poročal o društvenem delovanju in o organizaciji društvenega urada. Važna je zlasti reorganizacija v insolventnem oddelku, ki je ves v službi upnikov in čuva njihove interese. Društveni odbor je zaradi boljše izvrševanja društvenih namenov pristopil k ustanovitvi »Gospodarske zadruge članov Društva industrijcev in veletrgovcev«. V tej zadruzi naj bi se razvijala nekakšna eskomptna služba, kjer bi člani društva lahko eskomptirali svoje terjatve nasproti odjemalcem. Danes ima društvo 300 članov, ki so najuglednejše tvrdje v naši industriji in veletrgovini, in sijajno organiziran društveni urad s 16 nameščenci, vzorno urejen informativni urad in insolventni oddelki.

Tajniško poročilo je podal g. Jernej Jelenič. Celotni promet društven blagajne je lani znašal 6 in pol milijona din, to je 1 milijon več nego prejšnje leto. Delo društva obsega štiri panoge, in sicer informacijsko službo, opominjevalno in izterjevalno službo, davčno in informativno službo in intervencijsko službo pri insolventcih. Informativni oddelki ima skoro v vsakem kraju svojega zaupnika in je lani izdal 9500 informacij. Društveni arhiv ima sedaj nad 150.000 informacij. Opominjevalni in izterjevalni oddelki je lani izdal po nalogu članov 1600 opominov. Insolventni oddelki pa je vršil obširno poslovanje v poravnalnih zadevah. Društvo je lani sodelovalo pri 27 konkurzih, pri 119 sodnih poravnavah ter 12 izvensodnih poravnavah ter je s svojim delom obvarovalo člane marsikatero škodo.

220 milijonov din za žitne silose

Iz Beograda poročajo, da bo v prihodnjih dneh izšla uredba o gradnji žitnih silosov v naši državi. Uredbo je že odobril gospodarsko-financijski odbor ministrov. Za gradnjo teh silosov je predviden znesek 220 milijonov dinarjev nasproti prvotno misljenemu znesku 60 milijonov. S tem kapitalom bo mogoče vprašanje silosov v kratkem rešiti v polnem obsegu. Po načrtu uredbe se ustanovi posebna Privilegirana delniška družba za gradnjo in eksploatacijo silosov. Okrog 95% delniške glavnice bi vpisala država skupaj z državnimi ustanovami. Kmetijsko ministrstvo bi vpisalo 60 milijonov dinarjev, Državna hipotekarna banka, Poštna hranilnica in Privilegirana agrarna banka vsaka po 40 milijonov dinarjev. Prizad pa bi vpisal 20 milijonov. Preostalih 20 milijonov glavnice pa je rezerviranih za zadržne ustanove in privatne osebe ter za Narodno banko.

V vsoto 220 milijonov naj bi se zgradila mreža silosov v vsej državi. Sedanjí načrt za gradnjo silosov se razlikuje od prejšnjega v tem, da se ne bodo gradili samo silosi za shranjevanje žita, ki je namenjeno izvozu, temveč tudi silosi v pasivnih pokrajinah, da se zavaruje prehrana teh krajev. Te silose bi družba takoj pričela graditi. Po zgraditvi silosov bodo imeli proizvajalci možnost, da izročijo pridelek družbi, ki ga vskladišči, narkar bodo lahko dobili cenovni lombardni kredit pri državnih denarnih zavodih. V silosih bodo žito pred izvozom očistili in sortirali, da bo kvaliteta »vzvoznega žita« tak, kakor se to zahteva na tujemskih tržiščih. Dana pa bo tudi možnost, da se v primeru nizkih cen na svetovnem trgu žito vskladišči, dokler se ne zboljšajo cene.

Gospodarske vesti

== Nemški turisti niso izpajali odobrenega kontingenta. Glede na vesti, da je kvota za nemške turiste za april že izčrpana, sporoča Narodna banka, da je bilo dne 1. aprila t. l. poleg kvote 700.000 mark za ta mesec na razpolago nemškim turistom 2.100.000 mark od približkov v zimskih mesecih, tako da je za prihod nemških turistov v aprilu na razpolago skupna vsota 2.800.000 mark. Tej vsoti pa je treba še dodati zneske, ki jih bodo v teku aprila potrošili naši potniki v Nemčiji. Glede kvote 700.000 mark na mesec, ki se ne nanaša na turiste iz bivše Avstrije, bo naša država pri pogajanjih, ki bodo v prihodnjih dneh, zahtevala ustrežajoče povišanje.

== Konferenca obrtnih zbornic. V prostorih beogradske Obrtne zbornice bo od 11. do 13. t. m. skupna konferenca obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic iz vse države. Na konferenci bodo razpravljali, predvsem o načrtu novele k obrtnemu zakonu in o končnem stališču, ki naj ga obrtništvo zavzame k temu vprašanju.

== SLAVIJA, jugoslovenska zavarovalna banka v Ljubljani je imela dne 6. aprila svoj XV. redni občni zbor. Zaključni račun za poslovno leto 1937 so zadovoljivo, posebno še, če se upošteva, da splošna gospodarska kriza proti lanskemu letu ni popustila v tej meri, kakor smo pričakovali. Skupna premija v poslovnem letu 1937 znaša din 27.340.976,4, prejšnje leto pa je znašala din 24.709.480,60. Premijske in druge rezerve so narasle na din 77.704.163,61, od lanskih din 68.593.707,24. Na skodah, ki jih je likvidirala s priznanim kulanco, je izplačala banka »Slavija« med vsake zavarovance tokom poslovnega leta 1937 din 10.669.697,74. Glavnica njenih življenjskih zavarovanj znaša koncem poslovnega leta din 248.504.629. Zaradi odpisa nabavnih stroškov in po dotaciji vseh rezerv se izkazani čisti dobiček 174.445,36 din prideli splošnemu rezervnemu fondu.

== Cestna dela. Banška uprava je razpisala licitacijo za preložitve banovinske ceste Celje-Zidani most v odsepu Šmarjeta-Rimske toplice (proračun 655.000 din).

== Dobave. Direkcija drž. rudnika v Kakinju sprejema do 13. t. m. ponudbe za dobavo jelovega jamskega lesa, podložnic, železne žice, vijakov in spoj. — Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 13. t. m. ponudbe za dobavo soli iz SM jekla tropolnih sklepov in do 20. t. m. za dobavo 2 tekačev za črpalke za odplavljanje pepela. — Direkcija državnega rudnika v Vrtniku sprejema do 14. t. m. ponudbe za dobavo raznega električnega materiala, do 21. t. m. za dobavo gabrogeva in bukovega lesa in smrekovih robnikov; do 28. t. m. za dobavo ščetk iz žime, žice, medenine, ključavnic, okovja za vrata ter raznih olj in masti. — Uprava vojno-tehnične zavoda v Kragujevcu sprejema do 14. t. m. ponudbe za dobavo raznih akumulatorskih celic; do 15. t. m. za dobavo raznega jekla; do 16. t. m. za dobavo svilenege platna; do 20. t. m. za dobavo trakov ter dvigalnih tehnic. — Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo 650 m plinskih cev. — Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 21. t. m. ponudbe za dobavo naglavnih telef. garnitur. — Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 21. t. m. ponudbe za dobavo raznih kemikalij, fotomateriala; do dne 5. t. m. strgarskega pribora.

Borze

6. aprila

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu trgovali po 8,68, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,65 (v Beogradu po 8,6440), v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 28,75. Nemški klirinski čeki stanejo v Ljubljani in Beogradu 14,50, v Zagrebu pa 14,4750 in za 15. maj 14,40.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri nadalje čvrsti tendenci trgovala po 485 (v Beogradu po 484 - 484,50). Promet je bil še v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 93,75 (v Beogradu po 93,25) in v 7% investicijskem posojilu po 101.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2407.16 - 2421.76, Berlin 1742.53 - 1756.41, Bruselj 730.94 - 736, Curih 996.45 - 1003.52, London 215.44 - 217.49, New York 4313.51 - 4349.82, Pariz 134.02 - 135.46, Praga 151.64 - 152.64, Trst 228.04 - 231.13.

Curih. Beograd 10, Pariz 13.43, London 21.6525, New York 436.125, Bruselj 73.42, Milan 22.96, Amsterdam 241.45, Berlin 174.95, Dunaj 49, Stockholm 111.5750, Oslo 108.80, København 96.65, Praga 15.21, Varšava 82.50, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 484 - 485, 4% agrarne 61 - 62,50, 4% severne agrarne 61 den. 6% begluške 94 den. 6% dalm. agrarne 93,50 - 94, 7% stabiliz. 89,50 - 99, 7% invest. 100 - 101,50, 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 91,50 - 92, 8% Blair 96 - 97; delnice: Narodna banka 7250 den., PAB 222 - 225, Trboveljska 190 - 220, Gutmann 60 den., Dubrovačka 390 - 410, Oceanla 610 den., Jadranska 375 - 405.

Beograd. Vojna škoda 484 - 485 (484 - 484,50), za maj 483,50 - 484 (483 - 484), za junij (484), 4% severne agrarne 62,50 den., 6% begluške 94,25 - 94,50 (94,25), 6% dalm. agrarne 93,25 - 93,50 (93,25), 7% stabiliz. 99 - 99,50, 7% invest. 100,75 den., 7% Drž. hip. banka 101, 96,75 Blair 91,75 - 92,50 (92), 8% Blair 96,75 - 98, Narodna banka 7300 bl., PAB 225,50 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago. 6. aprila. Začetni tečaji: pšenica: za maj 81,75, za julij 79,25, za sept. 80; kornja: za maj 59,625, za julij 61,125. + Winnipeg. 6. aprila. Začetni tečaji: pšenica: za maj 121,875 za julij 109, za okt. 87.

+ Novosadska blagovna borza (6. t. m.). Tendence nasprotna: Pšenica: (78 - 79 kg) baška 178 - 181, eremska 177 - 179, baška potiska 179 - 182, slavenska 178 - 180, Koruza: baška 100 - 101, banatska 97 - 99, Oves: baški 181 - 183, eremski 182 - 184, slavenski 185 - 137, Jčmen: baški in eremski 63/64 po 142,50 - 145 Moka: baška in eremska »Og« in »Ogg« 275 - 285

+ 235 - 265; + 235 - 245 + 215 - 225; + 185 - 195; 8+ 115 - 120. Urobl: baški in eremski v vrečah 92 - 99. Fišol: baški in eremski 187,50 - 192,50.

BOMBAZ

+ Liverpool. 5. aprila. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za april 4,87 (prejšnji dan 4,70), za julij 4,80 (4,83), za okt. 4,90 (4,92).

+ New York. 5. aprila. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za april 8,49 (8,53), za julij 8,58 (8,63).

Zasačena ponarejalca

Maribor, 6. aprila. V zadnjem času so se pojavili na Dravskem polju pa tudi v okolici Poljčan ponarejeni 10dinarski kovanci, ki so se razlikovali od pravih najbolj po zvoku. Oblastva so že dolgo časa iskala krivce, pa jim

Nacionalna mladina v slovenjgraškem srezu

Slovenjgradec, 4. aprila

V nedeljo dopoldne je bil v Podgorju v prostorih gostilne Rogina krasno uspeši sestanek tamošnje mladinske organizacije JNS. Zbralo se je okoli 80 kmečkih fantov in mladih moških. Predsednik podgorške mladinske organizacije Martin Krenker je po kratkem pozdravnem govoru podal besedo tajniku slovenjgraške sreske organizacije Bogdanu Pušenjaku. V poldrugeturnem govoru je Pušenjak razložil smernice in program novega mladinskega gibanja in podal obširno politično poročilo. Z velikim navdušenjem so mladi zborovalci sprejeli njegova izvajanja in se mu z iskrenim aplavzom zahvalili.

Zvečer istega dne je bil tudi v Slovenjgradcu lep sestanek mladinske organizacije JNS. Prostorji Sekavčnikove gostilne so bili nabito polni mladih nacionalistov, ki so z navdušenjem pozdravili predsednika ba-

niso mogla do živga. Včeraj dopoldne pa se je v Lučečid vasi pri Poljčanah v neki trgovini pojavil mladenič, ki je zahteval cigarete in jih plačal z desetdinarskim kovancem. Trgovci je vrgele kovanca na pult, da se prepriča, če je pristen. Takoj je ugovarjal, da je ponarejen in denarja ni hotel sprejeti, pač pa je o tem obvestil orožnike, ki so zasledovali neznanca, ki je pobegnil na kolesu. Na cesti med Podplatom in Mestinjem se je orožnikom posrečilo, da so mladeniča dohiteli in aretirali. Je to neki Rudolf Treo iz Kočne pri Poljčanah, ki je po kratkem oklevanju priznal, da je kovanca ukradel bratu Maksu. Orožniki so odšli na stanovanje Treovih v Kočno, kjer so odkrili majhno delavnico za ponarejanje kovancev in našli tudi več izdelanih ponarejenih kovancev po 10 din. Maks Treo, ki je kovač, kakor tudi njegov brat Rudolf, sta bila izročena sodišču.

Pogreb dolenskega gasilskega voditelja

Novo mesto, 6. aprila

V Novem mestu je bil danes pokopan po vsaj Dolenski priljubljeni lekarnar in gasilski prvak Josip Bergmann. Pogreba se je udeležila ogromna množica ljudi, zlasti gasilcev in zastopnikov uradov, ustanov ter vojaške posade v Novem mestu.

Ze uro pred pogrebom je bil prostorni trg kralja Aleksandra prepoln množice, ki je prišla spremljat svojega velikega dobrotnika na njegovi zadnji poti. Z vlaki so prihajale iz bližnje in daljne okolice cele čete gasilcev in bi se lahko reklo, da je bilo vse dolensko gasilsko okrožje korporativno zbrano pri pogrebu. Pogrebni sprevod je krenil na pokopališče ob 17. Za križem je korakala častna četa vojakov v bojni opremi, sledili so venci godba, praporci, nepregledna vrsta gasilcev, nato pa duhovščina. Krsto so peljali z gasilskim vozom, ob katerem so stopali gasilci s priznanimi bakljami in volaki. Za vozom se je razvrstila dolga množica ljudi, vse oficerjski zbor novomeške posade pod vodstvom kapetana Kostića, podčastniki, občinski svet z županom, sreski načelnik zastopstva sodišča in ostalih uradov, orožniki pod vodstvom kapetana Milenkovića, železničarji, zastopniki korporacij, lekarnarjev iz Ljubljane in ostalih krajev, sportniki in dolga vrsta drugega občinstva.

Nož tudi v kavarni

Pod tem naslovom smo v ponedeljskem »Jutru« prinesli kratko poročilo, da so se v znani ljubljanski kavarni »Leon« sprli nekateri gostje in da je bil pri tem neki delavec tako poškodovan z nožem, da ga je morala reševalna postaja prepeljati v bolnico. Izkazalo se je, da je bila dotična vest netočna in da se dogodek ni zgodil v kavarni »Leon«, temveč v nekem lokalu v docela drugem delu mesta.

Cepprav gostilničarji in kavarnarji pač ne morejo odgovarjati za to, ako se v njihovem lokalu spopirajo kakli vročekrvni in se to lahko zgodi prav v vsakem lokalu, smatramo vendar za svojo dolžnost, da popravimo nehoteno pomoto v ponedeljskem listu, saj je kavarna Leon splošno znana in popularna ne le v Ljubljani, temveč tudi po ostali Sloveniji.

Iz finančne službe

Beograd, 6. aprila. p. Napredoval je pomočnik direktorja pri finančni direkciji v Ljubljani Josip Šatler v 3-2, višji tajnik Egon Bajer pa je premeščen od zetske k dravski finančni direkciji.

VRTNE SOLNČNIKI

Izdelujem počeni. od Din 80.-

SELLA FETTMANN

Zagreb, Masarykova 9.

100 uspehov na en oglaš „JUTRU“

MEINEL-HEROLD 1500 2000 3000 4000 5000 6000 7000 8000 9000 10000 11000 12000 13000 14000 15000 16000 17000 18000 19000 20000

SMRT! 100 kra: več škod: Vam: napravi: mrtve: v: stanov: novinar: kot: stane: na: odlikovan: H a m a d prašek! Zahtevate: povod: originalno: HANAD: tak: lico: Din 5. (znamke): za: navodilo: in: vzorec: P o s t a: L u b l j a n a: - Star: ug: 6.

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni JOS. REICH Ljubljana Poljanjski nasip 4-6 Pralnica - Svetlokalnica Med mestom in deželo posreduje »Jutru« mali oglaš

HAHNER GENERALNO ZASTOPSTVO F. SCHNEIDER ZAGREB, NIKOLICEVA 10.

Vzdolž morske obale prodam:

rentabilne stanovanjske in trgovske hiše, vile s parki, stavbišča z lastno plažo, hotele, pensione i. t. d. -

Informacije brezplačne.

AGENTURA: M. MUSANIC - SPLIT, Zadarska br. 10.

Naročniki 'Jutra' so zavarovani za 10.000 Din.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš najdlje ljubljni soprog, oče, stari oče, stric, svak in tade, gospod

Anton šinkovec

posestnik, trgovec, vrtnar itd.

dne 6. aprila ob pol 2. popoldne v 80. letu starosti, previden s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 8. aprila ob 16. uri na tukašnje farno pokopališče.

Priporočamo ga v pobožno molitev in blag spomin.

KRANJ, dne 6. aprila 1938.

ZALUJOČI OSTALI

Mali trpe za grehe odraslih

Blizu Luchona dajeta v francoskem hospiciu dva francoska graničarja piti otroku španskih beguncev, ki so pred napredujočo nacionalistično armado iz Katalonije miličnike, ki so pribežali na francoska tla

Delo Curiejevih v nevarnosti

Ustanova, ki oskrbuje brezplačno najbolj bedne med bolniki, je zašla v finančne težave

Iz skromnega laboratorija zakoncev Curiejevih v Parizu je pred leti vzrasla moderna bolnišnica za borbo proti raku. Prvotno je bila samo poskusna postaja in ko je po številnih poskusih uspelo ozdraviti tu prvi primer raka s radioaktivnim postopkom, se je začela razvijati bolnišnica v velikem slogu, ki pripada Curiejevemu laboratoriju pod upravo Sorbonne in radiofiziološkega oddelka Pasteurjevega zavoda. Pred 17 leti je država priznala potrebo ustanove »Curiejevi« in je dala na razpolago 12 milijonov frankov, s katerimi so bolnišnico dogradili in opremlili. Tudi zasebniki pred vsem Rockefellerjeva ustanova, so dajali podpore in od tega je ustanova Curiejevih živeča petnajst let. Toda kriza je povzročila, da so postajale podpore s strani države in zasebnikov vedno manjše. Letni izdatki znašajo okrog 4 milijone frankov in ker daje zavod štirim petinam svojih bolnikov brezplačno oskrbo in zdravljenje, ker so to večinoma neimoviti ljudje, si lahko mislimo, da so se začeli nazadnje kazati primanjkljaji. Tako je primanjkljaj v zadnjih 18 mesecih narasel na 1.200.000 frankov.

V bolnišnici je 80 postelj, izmed katerih je 60 stalno zasedenih po neimovitih bolnikih, ki jih je treba oskrbovati brezplačno. Na leto oskrbujejo povprečno 1000 za rakom bolnih ljudi. Posebno obravnava z radijem je draga. Gram radija velja danes milijon frankov, aparat za obsevanje rabijo 11 g in delujejo noč in dan. Navaden primer bolezni zahteva kakšnih 100 ur obsevanja in strošek za uro znaša 100 do 150 frankov. Poleg tega je treba oskrbovati in plačevati kakšnih 150 oseb, ki strežejo bolnikom in aparaturam. Dohodki so znašali letno 1.900.000 frankov — in to ni v nobenem razmerju s stroški.

Uspehi zdravljenja z radijem so prese-

GOSPODINJA,

ki varčuje denar in varuje perilo, pere le s „PERIONOM“

netljivi. Skoraj 90 odstotkov bolnikov v začetnem stadiju po obsevanju ozdravi, v srednjem stadiju jih ozdravi kakšnih 80 odstotkov, od najtežjih primerov ozdravijo še vedno 12 odstotkov. Po obravnavi pacienti še nekaj časa nadzirajo. Neimovitim ne dajejo samo oskrbe in zdravljenja zastonj, temveč jim morajo pogostoma plačevati tudi polne stroške. Največja zasluga tega zavoda je pač ta, da ne zdravi samo milijonarjev, od česar bi lahko brez nadaljnega uspeval, temveč da daje pomoč tudi najbednejšim, ki bi nikoli ne mogli misliti na drago zdravljenje z radijem.

V Parizu se trudijo sedaj na vse kriplje, da bi to dobrodelno ustanovo ohranili. Ze lanskega julija je mestni svet obravnaval predlog, da bi dajal zavodu letno podporo 880.000 frankov. Na novi seji mestnega sveta bodo ta predlog še enkrat obravnavali. Če ga ne sprejmejo tedaj bo morala ustanova svoje delo pač omejiti. Svoječasno so nameravali število postelj zvišati na 140, o tem pa danes niti ne razpravljajo več, čeprav bi bilo nujno potrebno.

Vojaštvo

na Grenlandu

Grenland je s svojimi 2.175.600 štirjaki kilometri največji otok na svetu. Te dni bo doživel posebno senzacijo. Od kar so ta otok odkrili, dobi prvi vojaško garnizijo. V vsej tišini je dala danska vlada ob jugozapadni obali Grenlanda zgraditi razne vojaške naprave, ki si jih niti maloštevilni Evropejci v tej deželi niso mogli prav razlagati. Med drugim so osnovali več petrolejskih in lencinskih skladišč, na raznih krajih so zgradili velike tanke. Grenlandska garnizija seveda ne bo bog ve kako nevarna, prvič zato, ker bo štela samo šest častnikov, sedem podčastnikov in približno sto vojakov, drugič pa zato, ker so Dani med redkimi narodi, ki nimajo nobenega zanimanja za to, da bi drugim narodom kazali močno pest.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Roosevelt med novinarji

Mednarodno novinarsko konferenco v Warm Springsu v Ameriki je obiskal tudi predsednik Roosevelt — Ob prihodu ga je obkrožila skupina predstavnikov radovednega stanu in tu ga vidimo, kako odgovarja ob volanu na njihova vprašanja

Ženske so hladnejše

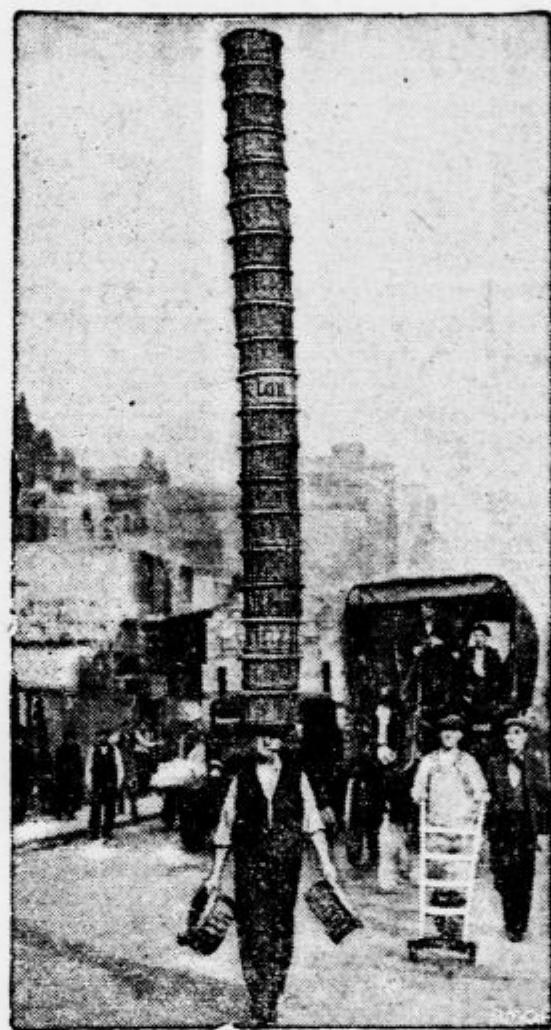
Dva monakovska zdravnik sta izmerila telesno temperaturo kakšnim 100.000 moškim in ženskam. Pri tem sta ugotovila, da je kožna temperatura žensk podnevi povprečno za eno stopinjo nižja nego pri moških. Pomoči se moškim kožna temperatura za malenkost zniža, pri ženskah ostane ista kakor podnevi ali pa za malenkost narase. Zanimiva je bila tudi ugotovitev, da je kožna temperatura zelo neodvisna od vsakokratne temperature v notranjosti telesa.

Neki drugi monakovski zdravnik je hotel spet dognati, da li ima kofein kakšen vpliv na kožno žilje. Poskusne osebe je razdelil v tri skupine. Prva skupina je dobila 200 kubnih centimetrov kave, ki je vsebovala kofein, druga je dobila isto količino kave brez kofeina, pripadniki tretje skupine so dobili samo oslajeno vodo, segreto na 40 stopinj. Izkazalo se je, da se je kožna temperatura pri osebah prve skupine dosti bolj zvišala nego pri osebah druge skupine. Sama toplota kave tega ni mogla povzročiti. Zdravnik priporoča, naj bi osebam, ki trpe za trdovratnimi kožnimi izpuščaji, ne dajali kave s kofeinom.

Ostanki stare rimske carinarne na germanski meji

Agencija Stefani poroča iz Curiha, da so odkrili ostanki znamenite carinarne iz antične dobe na meji starega rimskega cesarstva proti Germanom. Ostanki dopuščajo rekonstrukcijo poslopja z desetimi stolpi. Poleg ostankov te zgradbe so odkrili tudi velik relief boginje Minerve.

Dvajset košaric na glavi

Sam nase je ponosen ta novi svetovni rekorder v ekvilibristiki, ki more na svoji glavi mirno in varno prenašati do dvajset košaric — seveda praznih

Električna stolica za žuželke

Zavoljo rastlinskih bolezni in rastlinskih škodljivcev ima ameriško poljedelstvo vsako leto okrog 70 milijard dolarjev škode. Sedaj je profesor J. K. Ellsworth s Kalifornijskega vseučilišča izumil nov postopek, ki naj bi žuželke uničeval s tokom visoke napetosti. Ta postopek temelji na opazovanju, da privlačijo žuželke posebno žive barve. Ellsworth je zgradil električno stolico za žuželke, ki so z električnim tokom nabite, živobarvne pasti. Te pasti postavljajo na polja in naj bi vsako žuželko, ki bi jo privabile, takoj usmrtili. Pri dosedanjih poskusih so v teku dneva pokončali na ta način povprečno po 5000 škodljivcev vseh vrst. Po Ellsworthovih izjavah zadostujeta za vsak hektar obdelane zemlje dve taki pasti in stroški za tok v enem poletju znašajo za vsako past komaj kakšnih 70 dinarjev.

3904 m globoka luknja

Najgloblja luknja v zemljo je izvrtala družba Continental Oil Company v Kaliforniji, ki je iskala na nekem tamkajšnjem petrolejskem polju novih izvirov. Ta luknja gre do globine 3904 m. Dosedanji rekord so imeli tudi Američani in sicer z nekim petrolejskim vrelcem v Teksasu, ki je šel v globino 3899 m.

Dva vojskovodja pri jedi
Napoleonu je bila jed samo sredstvo za življenje
Frideriku Velikemu pa je bila smoter ...

Možje, ki so delali zgodovino, so na prav različen način ocenjevali jed. Napoleonu je bila jed samo pripomoček za ohranitev življenja, potrebno zlo, ki naj bi mu jemalo čim manj časa. Jedel je naglo in ni vpraševal, kaj je. Krožnike so na njegovi mizi izmenjavali z veliko naglico. Ko je nekoč opazil, da njegovi gostje pri tem sploh ne pridejo do jedi, je vprašal svojega adjutanta za vzrok in je zvedel, da imajo cesarjevi gostje navado najesti se, preden pridejo k njegovi mizi. Pozneje ni nikoli več vpraševal po vzrokih, a tudi svojih navad pri jedi ni spremenil.

Nasprotno pa je bil Friderik, ki ga Nemci imenujejo Velikega, mnogo jedec in sladokusec. Zdravniki so imeli zaradi njego-

vih pogrešk pri jedi velike skrbi. Tako je poročal telesni zdravnik tedaj 74-letnega kralja sledeče:

»30. junija je povžil mnogo juhe, ki je bila sestavljena iz najbolj ostrih in najbolj začimjenih stvari. K temu si je privoščil veliko žlico ingverja. Potem je snedel velik kos govedine, ki so jo bili dušili v žganju. Nato je sledila neka italijanska jed, ki je bila sestavljena na pol iz turške pšnice, na pol iz parmezana. Na zadnje je kralj, ko je pohvalil sijajni tek, ki mu ga je napravila regratova salata, pojedel še velik krožnik jegulje pastete, ki je bila tako začimjena in ostrá, kakor da so jo bili spekli v peku...«

Nervozen avtomobilski vozač

Šest žrtev budimpeštanskega veletrgovca

V budimpeštanski prometni ulici je nervozen avtomobilski vozač, 41letni veletrgovec drogrist Bordacs, poškodoval šest oseb.

Najprvo je s ostrem tempu treščil v drug avto, v katerem so se vozili štirje nameščenci telefonske direkcije. Može je vrglo na tla in so obležali vsi krvavi Bordacs, ki je po tem dogodku po vsej priliki izgubil zadnji konec razsodnosti, je hotel

zbežati. Vozil je s še večjo brzino naprej in je povozil še nekega kolesarja ter nekega pešca.

Neki pogumni sofer je skočil na stopnico njegovega avta ustavil motor in moza zagrabil. Ljudje so hoteli Bordacsu linčati, obdelali so ga s palicami in samo stražnikom se mora zahvaliti, da ga niso ubili. Njegovih šest žrtev so spravili s pomočnimi kostmi in rebri v bolnišnico.

Republikanska armada v razsulu

Francoske obmejne straže razorožujejo in preiskujejo španske republikanske miličnike, ki so pribežali na francoska tla

Kaj je „encefalograf“?

Sila in napetost električnih tokov v možganih
Izvrstno pomagalo za psihiatre

Ze pred devetimi leti je fiziolog prof. Berger iz Jene raziskoval električne toke v možganih in ugotovil njih silo in napetost. Pokazal je, da njih spreminjanje se moč zaviši od stanja, v katerem so trenutno možgani. Odvisna je torej od utrujenosti, napetega delovanja, polsna itd. Prof. Berger je narisal celo vrsto diagramov, ki kažejo s svojimi krivuljami to trenutno stanje.

Ugotovili so celo dve različni skupini krivulj, skupino »alfa« in skupino »beta«, izmed katerih ustreza ena normalnemu stanju, druga pa bolezenskemu, anormalnemu. To razlikovanje je postalo mogoče

v zadnjem času po raziskavah ameriških učenjakov. Skupina »alfa« izginja v stanju spanja popolnoma. Zdi se, da predstavlja podzavestno delovanje možganov.

Diagnoze s pomočjo »električnega encefalograf«, priprave, ki beležijo takšne krivulje in ki so jo zgradili v Ameriki, so se izkazale za psihiatrijo za nenadomestljive. Tudi možganska kirurgija ima mnogo koristi s pomočjo nove metode raziskovanja možganskega delovanja. Najnovejši encefalograf je nabavil kirurg prof. Gosset s pomočjo Rockefellerjeve ustanove pravkar za pariško Salpêtriêre,

Ločitev kot dobitek

Najsvojevrednejši dobitek, kar so jih določili za kakšno tomlolo, so si izmislili ob priliki nekega plesa v trgovski zbornici mesta East St. Louis v Illinoisu. Neki odvetnik se je obvezal, da bo srečnemu (ali nesrečnemu) dobitniku izvedel ločitveni proces z vsemi sodnimi stroški brezplačno. Postavil je le ta pogoji, da se mora ločitev izvršiti v naslednjih šestih mesecih in da se ta čudni dobitek ne sme prenesti na drugo osebo.

Prvi film o Meku

Prvič v zgodovini islama bodo letos izšli mali romanski pohod v Meko z vsemi ceremonijami ob Kaabi. To nalogo si je zadala neka egiptovska filmska družba. Doslej je bilo nemogoče dobiti kakšne filmske posnetke o svetem mestu in še manj seveda o Kaabi. Tujcem je vstop v Meko, kakor znano, prepovedan.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Najnovejše ameriške pričeske

V New Yorku so priredili mednarodno lepoto razstavo in tu si med drugim lahko občudoval najnovejše pričeske, ki so si jih izmislili ameriški frizerji za letošnje leto

A NEKDOTA

Leo Slezak, znameniti pevec, bi moral na višku svoje slave na hitro v Chemnitz, kjer naj bi gostoval v »Lohengrinu«. Tamkajšnji operni ravnatelj, ki je bil njegov prijatelj, mu je brzojavil s plačanim odgovorom svoje pozorje:

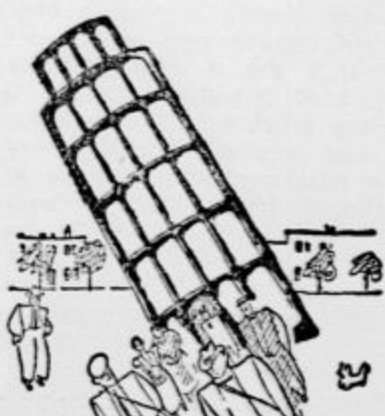
»Sto mark — tisoč pozdravov.«

Slezakov nagli odgovor je bil:

»Tisoč mark — sto pozdravov.«

Pogodili so se za srednjo pot in gostovanje se je lahko izvršilo.

VSAK DAN ENA

Turisti po obisku poševnega stolpa v Pizli.

—Tidens Tegne

Kulturni pregled

Sedemdesetletnica prof. Pavla Popovića

Te dni je praznovan sedemdesetletnica odlični beograjski literarni zgodovinar, vseuč. profesor Pavle Popović, eden najpomembnejših naših znanstvenikov-slavitov ter stari prijatelj Slovencev in naše književnosti. Ta brat znamenitega kritika in esteta Bogdana Popovića je po študijah doma in v inozemstvu postal profesor srbske književnosti na beograjski univerzi. V slovatstveni zgodovini se je uveljavil že l. 1893 s knjigo svojih esejev »Francuski moralisti«. L. 1897 je svoje poglede na domačo književnost in njene naloge obsežno in temeljito razložil v kritiki delovanja Srpske književne zadruge (spis »Srpska književna zadruga«). Izdal je dva zvezka člankov in esejev z naslovom »Iz književnosti«. V drugem zvezku je tudi članek o Francetu Prešernu. Obsežna je njegova študija »O gorskem vijencu«. Bavi se je s proučevanjem narodne pesmi in spisal z njene področja več pomembnih razprav. Njegov izborni »Pregled srpske književnosti« (prva izdaja l. 1909) je izšel v več izdajah in tudi v ruskem prevodu. Izmed novjših literarnozgodovinskih spisov budi omenjena njegova obsežna študija o Milovanu Vidakoviću.

Prof. Pavle Popović je že pred vojno pripadal tistemu krogu beograjske kulturne elite, ki ni bil usmerjen samo v zapadne kulture, marveč je tudi pripravil in pospeševal srbsko-hrvatsko narodno edinstvo, ustvarjajoč tako idejne temelje današnjega jugoslovenstva. Pavle Popović je skupno z Jovanom Skeršćem kritični pota novim, pozitivističnim idejam v literarni in kulturni zgodovini. Velikega pomena zanj je bila emigracija, v tistih usodnih letih svetovne vojne se je z bratom Bogdanom in s številnimi drugimi srbskimi intelektualci postavil v službo propagande za svojo težko preživetno domovino in za njen piemontski ideal: osvobodjenje in zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. V emigraciji je spisal knjigo »Jugoslovanska literatūra«. Kmalu po vrnitvi v svobodno domovino je prvi izvršil jugoslov. literarnozgodovinsko sintezo v knjigi »Jugoslov. književnost kao celina«. Ta razprava je bila prevedena v več jezikov, med drugim v češkega in madžarskega, pravkar pa pripravljajo italijanski prevod. V Angliji, kjer je prof. Pavle Popović preživel vojna leta, je spisal propagandno brošuro o Srbski Macedoniji in študijo o Shakespearu v Srbiji, izdal je izbor jugoslov. pripovednikov (Jugoslav Stories) in urejal angleško izdajo letnika Jugosl. odbora. Njegova Francoska slovnica za srednje šole je izšla v 13 izdajah. L. 1921 je ustanovil literarnozgodov. organ »Prihod za književnost, jezik, istoriju i folklor«, pod njegovim vodstvom se je razvil tudi Društvo za srbski jezik in literaturo.

Prof. Pavle Popović je že pred vojno zahajal v slovenske kraje in se na licu mesta seznanjal z našimi ljudmi, z našo literaturo in umetnostjo. Tudi v tem pogledu je kazal svoje pravo jugosl. čustvanje in duševno širino. Kot znanstvenik evropskega formata in kot osebnost čiste, plemenitega soja je zavzel v prestolniskem intelektualnem življenju eno najodličnejših pozicij. Ostal je vnet zagovornik slovenskih vzajemnostnih prizadevanj in slovi tudi kot iskren prijatelj češkoslovaške (časni doktorat bratislavske univerze).

Uglednemu znanstveniku želimo tudi mi še mnogo zdravih let in plodnih uspehov pri nadaljnjem delu!

Koncert Ljubljanskega kvarteta

Ljubljana, 5. aprila
V ponedeljek je koncertiral, drugič v tej sezoni, Ljubljanski kvartet, ki ga tvorijo g. Pfeiffer, Stanič, Šušteršič in Müller. Koncert je bil v veliki Filharmonični dvorani, ki pa ni bila tako zasedena, kakor bi zaslužili. Ljubljanski kvartet je edino naše stalno koncertantno komorno združenje te vrste in bo njegovo delovanje nujno zapustilo v naši glasbeni kulturi vidno sled. Zato bi bilo prav, da bi se občinstvo, zlasti mladina, od katere zavisi bodočnost naše kulture sploh, topleje zanimalo za nastope, ki jih sicer ne napoveduje bučna in rekordna reklama, pač pa resno delo in stremiljenje po poglobitvi. To dvoje pa gre Ljubljanskemu kvartetu v odlični meri ter ga uspešabja za uspešno tekmovalstvo z inozemskimi komornimi sestavi.

Spored koncerta je obsegal troje komornih del. Na prvem mestu Brahmsov redkeje izražani godalski kvartet op. 51 št. 2 v a-molu, v strogom klasičističnem duhu napisano in s romantično prežeto delo zadnjega nemškega mojstra stroge in čiste komorne šole. Središče zanimanja je bil Arničev godalni kvartet op. 16 v treh stavkih. Skladatelj v tem delu obidno ni iskal novih, neizpolnih poti, temveč je vsaj v harmonskem oziru držal kar preveč v mejah tonalnosti z doledno rabo glavnih harmonskih funkcij. V vsebinskem oziru se zdi, da je skladbi podložen neki zatajen program. Formalno je dobro zgrajena, a brez vsakih presenečenj, kar je danes zelo nenavado. Prvi in drugi stavek po izraznosti zaostajata za tretjim, ki je svež in veder ter dovolj originalen v invenciji. Zanimivo je, da se je skladatelj ozrl po južnjaški tematiki in uvedel dokaj karakteristične plesne motive jugoslovanskega obseja. Prva violina in violončelo imata vsak svojo kadenco v prvem, odn. tretjem stavku. Toda posebno violinska kadenca je tako šablonska in vsakdanja, da bi brez škode izostala ali pa bi jo kazalo nadomestiti z izvirnejšo. V celoti kaže skladba resno delo, kar je vzprijeto tolikih neodgovornih in nerečnih javljenj v našem glasbenem življenju velika pozitivna vrednota. Da

Zapiski

Predavanje o Petru Bezruč. Iz Ptujia smo prejeli: V okviru Ljudske univerze v Ptujia je 30. marca predaval učitelj in publicist g. Andrej Debenak o Petru Bezruč. Predavatelj nam je predstavil »barda češkega naroda« tako temeljito, da upravičeno uvrščamo njegovo predavanje med najboljše študije o Petru Bezruč. Vsestransko nam je orisal Bezručovo zemljo, ljudi in razmere in njega samega v luči in s podatki, ki jih je znal kot njegov osebni prijatelj. Povezal je izvalnisa s citati pesmi, dokazal nujnost Bezručeve poezije, ki je izvalnisa v večer kot monumentalni žalni spsalni zatiranega naroda. Petr Bezruč je pridobil zave in za svoj narod mnogo src, saj je delavstvo, ki je v pretežni meri zasedlo dvorano, ob koncu vsake pesmi odobravalo in manifestiralo za bratki češki narod. Petr Bezruč opravlja s pesmijo ono, česar ne zmore dneva politika. Andrej Debenak je smiselno zaključil predavanje s citatom napisa na olovnem mavoleju jugoslovanskih vojakov: »Ljubezni za ljubezen, zvestoba za zvestobo« in je dokazal, da se je pesnik Petr Bezruč »zasloužil o státe«.

B. J.
Slovanska knjižnica ministrstva zunanjih zadev v Pragi je izdala poročilo o svojem delovanju v letu 1937, iz katerega izvemo, da je znašal njen lanski proračun skoro pol milijona Kč in da se je v preteklem letu pomnožilo njeno knjižno bogastvo za 7.336 zvezkov. Koncem leta je imela preko 217.000 zvezkov. V knjižnico prihaja 507 časopisov, od tega 52 srbohrvatskih in 21 slovenskih. Obiskalo jo je v uradnih dnevih 8.625 čitateljev, med katerimi je bilo 257 jugoslovancev. V največjem številu so jo obiskovali Rusi in Ukrajinci. Knjižnica je izposodila 20.196 knjig, od tega srbohrvatskih 1350 in slovenskih 318. Kakor je znano, obstoji Slovanska knjižnica šele dobrih deset let. V tem času se je poročilo biblioteko organizirati tako, da danes vzorno služi znanstvenim delavcem, posebno slavistom iz vse Evrope. V letnem poročilu citamo, da se pripravljajo v knjižnici velike reorganizacijske spremembe, sodimo pa, da gre najbrž zato, da se velike klementinske biblioteke združijo. Prepričani smo, da bo v vsakem primeru

ostala sedanja organizacija Slovanske knjižnice nedotaknjena, kajti doslej je vršila svojo nalogo v zadovoljstvo vseh obiskovalcev. Bila bi velika škoda, ko bi bodice spremembe kakorkoli porušile njen značaj, ki ga ima ta edina in največja slovanska znanstvena biblioteka na svetu. V bodočnost, se bo uspešno razvijala in vršila svojo nalogo le na tej podlagi, v taki obliki in pod takimi pogoji, kakor deluje danes.

Iz italijanske literature. Smrt Gabriella d'Annunzia je vzbudila obsežne literarne odmeve. Mario Giannotti je izdal 618 strani obsega življenjepis prvaka italijanske literature z naslovom »La vita di Gabriele d'Annunzio«. Angelo Sodini je izdal z mednarodno nagrado 50.000 lir nagradeno biografijo z naslovom »Ariel armato. La più perfetta vita di Gabriele d'Annunzio scrita da un fedele discepolo«. Tudi ta življenjepis obsega 562 strani. Italijanski diplomat Oratio Pedrazzi, avtor krasne knjige o Pragi, je objavil novo knjigo o češkoslovanskih znamenitostih z naslovom »Castelli di Boemia e di Moravia«. V izdaji »Classici Mondadori« je izšel zadnji zvezek Leopardijevih dve debeli knjigi obsega južnih filozofskih zapiskov »Zibaldone di pensieri«. V založbi A. Mondadori v Milanu izhaja velkopotno zasnovana »Storia di Italia illustrata«. Oteegala bo osem krasno ilustriranih knjig, izmed katerih so nekatere že izšle. Delo so si razdelili najpomembnejši strokovnjaki za posamezne dobe. Tako je zgodovino antične Italije od prve civilizacije do Cezarjeve smrti obdelal prof. Pericle Ducati.

LJUBEZNIVO

»Nocoj se mi je sanjalo, da sem vam ukradel poljub, potem pa sem se takoj zbudil. Ne vem, zakaj.«

»Najbrž zaradi klofute, ki sem vam jo dala.«

TEMELJITO

Knjigovodja: »Blagajniške knjige sem zdajle desetkrat prekontroliral.«

Šef: »Lepole«

Knjigovodja: »Ali hočete vedeti vseh deset rezultatov?«

Iz Julijske krajine

Rudnik v Kosezah pri Ilirski Bistrici nameravajo še to pomlad obnoviti. Celih 20 let je delo v njem počivalo. Sedaj nameravajo nadaljevati z njim v večjem obsegu. Kakor zatrjujejo, bo zaposlenih v rudniku okrog 500 ljudi. Pravijo tudi, da bo za rudnik zgrajena posebna električna centrala.

Motorni vlaki bodo s 1. majem pričeli voziti tudi na prelah Trst-Reka in Trst-Postojna. Pravijo, da bodo vozili po progi proti Reki v prav veliko brzino po 90 km na uro, tako da bi trajala vožnja iz Trsta na Reko komaj 75 minut.

Aretacija. V bovskih gorah so obmejni milicniki pred dnevi prijeli Italijana Deziderija Cavallija, ki je menda nameraval zbežati čez mejo. Odvedli so ga v Bovec in izročili tamkajšnjim karabinjerjem.

Goriški pokrajinski korporacijski svet je na svoji seji v sredo obravnaval poleg drugih tekočih zadev tudi vprašanje mešanice moke za peko. Sklenil je, da mora biti v smislu oblih določb primešanih čisti pšenčni moki ali 10% koruzne moke ali pa po 5% moke iz manjvrednih vrst žita odnošno stročnic in po 5% krompirjeve moke.

Cesta Rupa — Jelšane — St. Peter — Postojna bodo letos popravili in močno izravnali. Odpravljene bodo skoraj vsi večji ovinki, čeprav bo treba izkopati dolge zaseke v hrib, Cesta bo asfaltirana.

Po Krasu kmečki posestniki se zmerom zelo trebiro že zdaleka prerediti gozdove. Les ima sedaj svojo ceno in kmet rabi denar. Okolica Vodic je že vsa gola in pusta. Vsi vedo in se zavedajo, da si s tem sami sebi delajo škodo, ker le malo ljudi zasadi svoje izseke z mladikami. Kmetje menijo, da bi jim bilo treba dati večje davčne olajšave in omogočiti, da bi na kak drug način zbrali potrebna sredstva za amortizacijo svojih dolgov. Na drugi strani pa se pojavlja zahteva, naj bi se sečnja s posebnimi ukrepi čim bolj omejila.

Lesna produkcija. V Julijski Krajini je bilo v času od 1. julija 1936 do 30. junija 1937 obdelanega 190.181 kub. metrov mehkega in 93.540 kub. metrov trdega lesa. Tako je znašala celotna produkcija obdelanega lesa 283.720 kub. metrov. Nadalje so v deželi pripravili 1.911.700 st. drv in 181.550 st. oglja.

Ljudsko gibanje. V februarju je bilo v vsej Julijski Krajini rojenih 1729 ljudi, umrlo jih je 1291, prišlo se jih je 3809, odselilo pa 2942. Prirastek privalstva je znašal 1305. Zanimivo je, da je v glavnih mestih dežele znašal ta prirastek 945, v ostalih krajih pa le 360 duš. Naravni pri-

S P O R T

Cross-country za drž. prvenstvo V nedeljo ob 16.30 na Stadionu ob Tyrševi cesti

Borba za letošnje cross-country državno prvenstvo za poedince in moštva, nad katerim sta prevzela pokroviteljstvo gg. ban dr. Natlačen in ljubljanski župan dr. Adlešič stopa v odlično fazo za dva dragocena prehodna pokala. Prvo darilo (za najboljšo moštvo) si je ASK Primorje priborilo štirinast odn. v dveh etapah dvakrat zaporedoma in je uspešno SK Ilirji vrniti se dvakrat zaporedoma, bo borba za pokal zmagovalcu poedincev v odločitvi med najboljšima jugoslovanskima dolgočrogasema Krevsom (ASK Primorje) in Bručanom (SK Ilirja), od katerih brani prvi pokal ne samo dvakrat zaporedoma, temveč tudi štirinast v presledkih, in si bo po morebitni zmagi priboril pokal v trajno last.

V borbi za prvenstvo moštvo stopa dosedanj državni prvak ASK Primorje v borbo precej ojačen, ker sta od lani ojačila moštvo Starman (prej SK Sloga) in Dolinšek (prej SK Korotan), SK Ilirja pa je znatno oslajbljena z izstopom Starmana in Kotnika, ki sta oba sedaj pri zagrebški

Concordiji. Zato bo Primorju kot moštvo edini konkurent Concordia iz Zagreba, ki bo zastopala hrvaško lahko atletiko, ojačeno z ljubljanskimi »Hrvati Starmanom Adolfom, Kotnikom in Srakarjem st. V borbo za ostala mesta bodo posegli poleg ljubljanske Ilirije še mariborska moštva SK Železnikarja in SSK Maratona ter zagrebška Haška, med poedince pa bomo imeli priliko videti atlete ostalih zagrebških klubov in varadžinske Slavije ter klubov iz dravske banovine, predvsem iz Celja, Kranja, Novega mesta, Jesenice, Litije itd. Brez dvoma veliko število tekmovalcev, ki bo tudi zaradi svoje odlične kvalitete — saj je med atleti večina najboljših jugoslovanskih tekačev na srednje in dolge proge — lahko privabilo rekordno število gledalcev na Stadion.

Borba bo huda, morda letos še vse bolj kakor je že običajna na teh vsakoletnih prvih nastopih naših najboljših lahkoatletov.

da v nedeljo ne bo šlo samo za točke, ampak tudi za premoč dveh najjačjih sportnih središč naše države.

Zato že danes opozarjamo naše sportno občinstvo na to zanimivo nedeljsko srečanje.

Celjski nogomet

V nedeljo 10. t. m. popoldne ob 15. bo na igrišču pri »Skalni kleti« v Celju prvenstvena tekma mladih Atletikov in SK Celja. Ob 16. pa se bo pričela na istem igrišču prijateljska tekma med Amaterjem iz Trbovelj in celjskimi Atletiki. Tekma bo vsekakor zelo zanimiva, ker bo nekaka neoficijska tekma za drugo mesto v tabeli I. razreda LNP, ki letos ni bilo zasedeno z zaključno tekmo.

Celjski Atletiki so gostovali preteklo nedeljo v Murski Soboti in igrali proti SK Muri z neodločenim rezultatom 2:2 (1:1). Atletiki so igrali 65 minut samo z 10 igralci.

V nekaj vrstah

Pretekli teden je bil v dvorani Narodnega doma v Ptujia 6. redni občni zbor slovenskega sportnega kluba »Dravek«.

v Ptujia. Iz poročil, ki so jih podali razni funkcionarji, je bilo razvidno plodonosno delo na zelenem polju. Nogometno moštvo je odigralo razne prvenstvene in prijateljske tekme. Za njegovo tehnično izpopolnitev je skrbel poseben trener, ki je vadil moštvo približno dva meseca. Plod tega dela je bil prav dober, saj se je moštvo dovolj čisto odrezalo pri raznih nastopih z nasprotniki na zelenem polju. Občni zbor je sprejel tudi sklep, da se zainteresirana široka javnost za te mlade bore na zelenem polju predvsem pa naj se pozove slovenska javnost, da spozna njihovo vlogo v nacionalnem pogledu in jih podpre v delovanju. Navzoči zastopniki raznih društev in ustanov so obljubili svojo podporo. Pri volitvah je bila izvoljena stara uprava, ki bo šla s podojlenimi močmi na novo delo.

Beogradska »Politika« objavlja zanimivo podrobno zbiranje obsega zbiranja kolektorske zveze v Zagrebu, ki daje nekoliko vpogleda, zakaj so se prav za prav

Telikan nalivno pero

GÜNTHER WAGNER K.D., ZAGREB

rastek, ki se pada iz razlike rojstnih in smrtnih primerov, pa je znašal za mesta komaj 65 za ostale kraje v deželi pa 373 ljudi, čeprav štejejo glavna pokrajinska mesta skupno (okrog 430.000) le za nekaj desetstisoč prebivalcev manj od ostalih krajev (približno 460.000) v deželi.

slovenski in beograjski delegati aprila ostalimi. V kolektorskem savezu je bila namreč v zadnjem času precej močno struja za to, da bi se sedež saveza iz Zagreba preselil kamorkoli drugam. Ker so se zagrebški kolektorski močniki bali te spremembe, so za prvo silo občni zbor preložili za 14 dni, v tem razdobju pa »sfabrilciral« 8 novih kolektorskih klubov, ki so imeli na tem občnem zboru že tudi pravico glasovanja. In tako so ostali Slovenci in Beograjčani v manjšini in razočarani, savez pa je lepo ostal dalje v Zagrebu. Vsekakor so to metode, ki so bile včasih znane v nogometu in deloma tudi v lahki atletiki, v kolektorstvu pa imajo zdaj nanje patent v Zagrebu.

Nedeljsko ligaško tekmo med Hajdukom in Ljubljano v Splitu so sodil beograjski sodnik Jovan Ružić.

Našo državno nogometno reprezentanco čakajo že meseca maja štiri mednarodne tekme, in še vse v tujini povrhu. Jugoslavija bo igrala takrat v Rumuniji, Italiji, na Madžarskem in v Belgiji. Prilik torej dovolj, da bo pokazala, da je bil njen nedeljski premožni uspeh nad Poljaki vendarle samo slučajen.

Londonski Arsenal bo v teku maja gostoval v Pragi, Budimpešti in Bukaresti, njegov nastop na Dunaju pa je »po novem« odpovedan.

SK Ilirja (lahkoatletski sektor) Tekmovalci za prvenstvo v cross-countryju se morajo zbrati ob pol 10. pred Stadionom na Tyrševi cesti. S seboj morajo prnesti copate in sprintarice ter majice in hlačke; kdor slednjih nima, jih bo dobil tamkaj. V moštvo so določeni: Bručan, Starman, Marković, Kvas, Dular, Glonar, Čiuha in Hvale.

SK Reka. Seja upravnega odbora je preložena na petek 8. t. m. ob 20. v gostilni Oblak na Tržaški cesti.

RADIO

Četrtek, 7. aprila

Ljubljana 12: Koncert na wurliških orglah (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. 13:20: Slovenska glasba (Radijski orkester). 14: Napovedi. — 18: Orkestralni reprodukcioni koncert. — 18:40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarik). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50 10 minut zabave. — 20: Večer skladb Viktorja Parme. Sodelujejo: g. Fr. Govekar (predavanje), zbor »Sloga«, gđ. Polka Zupanova, g. S. Banovec in Roman Petrovič ter Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Operetna glasba (Radijski orkester).

Petek, 8. aprila
Ljubljana 11: Solska ura: Kako nastane film (g. Boris Rihteršič). — 12: Iz naših krajev (plošče). — 12:45: Napovedi. — 13:20: Koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Zenska ura: Zena v slikarstvu in njeno stremiljenje (ga. Elda Piščanec). — 18:20: Čajkovskij: 1812 uvertura (plošče). — 18:40: Francosčina (dr. S. Lehen). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Novice o izseljenih. — 20: Koncert Radijskega orkestra. — 21: II. večer gojencev ljušt. drž. konservatorija. — 22: Napovedi, poročila. — 22:30: Angleške plošče.

Beograd 16:45: Narodni napravi. — 17: Orkester. — 18:20: Violinske skladbe in plošče. — 20: Kakor Zagreb. — 21: Orkestralni in klavirski koncert. — Zagreb 17:15: Pevski kvartet. — 20: Klavirski koncert. — 20:30: Madrigalisti. — 22:30: Godba za ples. — Praga 19:45: Violina. — 21: Koncert solistov, zbora in orkestra. — 22:20: Godba za ples. — Sofija 17:30: Iz zvočnih filmov. — 18: Narodne pesmi. — 18:30: Mandolina. — 20: Klavirski koncert. — 20:45: Lahka in plesna muzika. — Varšava 19:30: Deški pevski zbor. — 20: Simfonični koncert. — Dunaj 11:25: Lahka glasba. — 15:30: Koncertna ura. — 16: Orkester. — 17: Plošče. — 18: Zabaven spored. — 19:40: Koračnice. — 22:20: Lahka godba in ples. — 24: Nočni koncert. — Berlin 19:40: Koračnice. — 22:20: Lahka godba in ples. — 24: Nočni koncert. — 19:40: Koračnice. — 22:30: Kakor Berlin. — 24: Nočni koncert. — Stuttgart 19:10: Pomladni motivi. — 19:40: Vojaške koračnice. — 22:30: Opereta, film, kabaret in ples. — 24: Nočni koncert.

